

DERECELENDİRME KURULUŞLARININ YETKİLENDİRİLMESİNE VE FAALİYETLERİNE İLİŞKİN ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, derecelendirme kuruluşlarının yetkilendirilmesine, yetkilerinin geçici veya sürekli olarak kaldırılmasına ve faaliyetleri ile derecelendirme faaliyetleri kapsamında yapılacak mesleki sorumluluk sigortasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 –(1) Bu Yönetmelik 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ve bu Kanuna istinaden çıkarılan düzenlemelerde öngörülen derecelendirmeye bağlanmış uygulamalarda kullanılacak derecelendirmeler ile bu derecelendirmeleri yapacak derecelendirme kuruluşlarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3 –(1) Bu Yönetmelik, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 15, 34, 36 ve 93 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte yer alan;

- a) Ayrıştırma gücü: Bir derecelendirme metodolojisinin, müşterileri belirli bir süre içinde kredi değerliliği ve/veya temerrüde düşme olasılığı açısından doğru bir şekilde sıralayabilme veya seçebilme kabiliyetini,
- b) Banka: Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan bankaları,
- c) Birikimli temerrüt oranı: Bir derecelendirme kuruluşu tarafından, kullandığı bir ana derecelendirme not cetvelinde yer alan her bir derecelendirme notu için hesaplanan ve aynı derecelendirme notunu verdiği müşterilere ilişkin belirli bir süre boyunca gerçekleşen temerrüt oranlarını,
- ç) (Mülga:RG-2/4/2015-29314)
- d) Derecelendirme metodolojisi: Derecelendirme kuruluşları tarafından müşterilerinin kredi değerliliği ve dolayısıyla derecelendirme notu belirlenirken kullanılan tüm varsayımları, tanımları, hesaplamaları, sınıflandırmaları, derecelendirme sürecini ve benzeri içeren yöntem veya yöntemleri,
- e) Derecelendirme not cetveli: Bir derecelendirme metodolojisi kullanılarak müşterilere verilebilecek derecelendirme notlarını ve her bir notun taşıdığı anlamı içeren cetveli,
- f) Derecelendirme notu: Kanun veya Kanuna istinaden çıkarılan düzenlemelerde öngörülen, yapılan inceleme ve analizler sonrasında müşterinin kredi değerliliğini temsil eden ve derecelendirme kuruluşunca verilen dereceyi,
- g) Derecelendirme uzmanı: Derecelendirme komitesi üyeleri de dahil olmak üzere analiz yaparak veya analiz sonuçlarını değerlendirerek derecelendirme sürecinde doğrudan görev alan gerçek kişiyi,
- ğ) Dilim: Bir veya daha fazla riskle bağlantılı olan kredi riskinin sözleşmeyle belirlenen ve ilgili kesimdeki bir pozisyonun, diğer kesimlerin her birinde bulunan aynı tutardaki bir pozisyonundan, üçüncü taraflarca sağlanan kredi korumaları dikkate alınmadığında daha fazla ya da daha az bir kredi zararı riski taşıdığı kesimini,
- h) Eşleştirme: Yetkili derecelendirme kuruluşlarının ana derecelendirme not cetvelinde yer alan derecelendirme notlarının tekabül ettikleri kredi kalitesi kademelerinin Kurulca belirlenmesini,
- ı) Finansal kuruluş: Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan finansal kuruluşu,
- i) Finansal tablolar: Bankaların Muhasebe Uygulamalarına ve Belgelerin Saklanması İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte belirtilen finansal tabloları,
- j) Geriye dönük test: Bir derecelendirme metodolojisinin ayrıştırma gücünün ve kalibrasyon kalitesinin gerçekleşmiş verilerle test edilmesini,
- k) Geçiş matrisi: Bir derecelendirme metodolojisi kullanılarak belirli bir süre içinde derecelendirilen müşterilerin, bu sürenin başlangıcında sahip oldukları derecelendirme notlarının süre sonunda sahip oldukları derecelendirme notlarına dağılımını yüzdesel veya ondalık olarak gösteren tabloyu,
- l) Hesap dönemi: Bir takvim yılı,
- m) Kalibrasyon kalitesinin ölçülmesi: Bir derecelendirme metodolojisi için kullanılan derecelendirme not cetvelindeki her bir derecelendirme notu için öngörülen uzun vadeli temerrüt olasılığı ile ilgili derecelendirme notu için gerçekleşen temerrüt oranının istatistiki olarak karşılaştırılması,
- n) Kamu kuruluşu: Ticari alanda faaliyet göstermiyor olmaları kaydıyla; merkezi yönetime veya bölgesel yönetime ya da yerel otoritelere karşı sorumlu kamu idarelerini, bölgesel ya da yerel otoritelere karşı bu kamu idareleri gibi sorumlu olan veya açıkça merkezi hükümetin garantisi ve sahipliği altında bulunan ya da kuruluş kanunları çerçevesinde yönetilen ve kamu denetimine tabi olan kuruluşları,
- o) Kanun: 5411 sayılı Bankacılık Kanununu,
- ö) Kontrol: Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan kontrolü,
- p) Kredi: Kanunun 48 inci maddesinin birinci fıkrasında kredi sayılan işlemleri,
- r) Kredi kalitesi kademesi: Kanunun 45 inci maddesine istinaden yürürlüğe konulan sermaye yeterliliği oranının hesaplanmasına ilişkin usul ve esaslarda yer alan derecelendirmeye dayalı uygulamalarda kullanılan ve müşterilerin kredi değerliliğini ifade eden eşleştirme çerçevesinde belirlenen kademeyi,
- s) Kurul: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,
- ş) Kurum: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,
- t) (Değişik:RG-6/7/2018-30470) Küçük ve orta büyüklükteki işletmeler (KOBİ): 23/10/2015 tarihli ve 29511 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan KOBİ’leri,
- u) Menkul kıymetleştirme: Maruz kalınan bir riskle veya risk havuzuyla bağlantılı kredi riskinin dilimlere ayrıldığı, ödemelerin taşınan riskin veya risk havuzunun performansına bağlı olduğu ve kayıp dağılımının bu dilimlerin sıralamasıyla belirlendiği menkul kıymet ihracına yönelik işlem veya planı,
- ü) Merkezi yönetim: Türkiye Cumhuriyeti Hazinesi ve Özelleştirme İdaresi ile Türkiye Cumhuriyeti Hazinesi muadili yabancı merkezi yönetimleri,
- v) Müşteri: Kendisinin veya ihraç ettiği borçlanma araçlarının kredi değerliliğinin belirlenmesi amacıyla derecelendirme yaptırmak üzere derecelendirme kuruluşu ile sözleşme imzalayan gerçek veya tüzel kişileri,
- y) Nitelikli pay: Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan nitelikli payı,
- z) Öngörülen derecelendirme uygulamaları: Kanun veya Kanuna istinaden çıkarılan düzenlemelerde yer alan derecelendirmeye dayalı uygulamaları,
- aa) Talep edilmemiş derecelendirme: Karşı tarafın talebi olmaksızın derecelendirme kuruluşunca, kamuoyuna açıklanan bilgi ve finansal tablolar esas alınarak derecelendirme notu verilmesini,
- bb) Tanınan derecelendirme notu: Bir uluslararası derecelendirme kuruluşu veya bu kuruluşun doğrudan veya dolaylı olarak kontrolünde bulunan diğer derecelendirme kuruluşları tarafından verilen derecelendirme notları arasında bu uluslararası derecelendirme kuruluşunun Türkiye temsilciliği tarafından kabul edilene veya Türkiye’de kurulu derecelendirme kuruluşlarının doğrudan veya dolaylı olarak kontrolünde bulunan yurtdışındaki derecelendirme kuruluşları tarafından verilen derecelendirme notları arasında Türkiye’deki derecelendirme kuruluşu tarafından kabul edilene,

cc) Uluslararası derecelendirme kuruluşunun Türkiye temsilciliği: Kurulu bulunduğu ülke tarafından derecelendirme faaliyeti yapmak üzere yetkilendirilmiş bir uluslararası derecelendirme kuruluşunun kontrolünde bulunan ve Türkiye’de anonim şirket olarak faaliyet gösteren derecelendirme kuruluşunu,

çç) Yapılandırılmış borçlanma araçları: Hisse senedine, borsa endeksine, emtiaya, döviz kuruna, başka bir borçlanma aracına vb. dayanan veya bunlardan türetilen ve borçludan ziyade işlemin yapısı ve performansına bağlı olan borçlanma araçlarını,

dd) Yetkili derecelendirme kuruluşu: Kurulca bu Yönetmelik uyarınca derecelendirme yapmaya yetkilendirilmiş kuruluşu,

ee) Yönetici: Yetkili derecelendirme kuruluşunda genel müdür, genel müdür yardımcısı olarak görev yapanlarla, bu unvanları haiz olmamakla birlikte yetki ve görevleri itibarıyla bu pozisyonlara denk veya daha üst konumlarda görev yapan personeli ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Temel Kavramlar

Derecelendirme faaliyetinin kapsamı

MADDE 5 – (1) Derecelendirme faaliyeti, bu maddenin üçüncü fıkrasında yer alan ana ve alt varlık kategorilerinin kapsamına giren müşterilerin, yapılacak inceleme ve analiz sonucuna dayanılarak kredi değerliliğinin ve dolayısıyla derecelendirme notunun belirlenmesi sürecini içerir.

(2) Kredi değerliliğinin belirlenmesi, müşterinin;

a) Kullanacağı krediyi geri ödeyebilme gücünün veya

b) Borçluluğunu temsil eden sermaye piyasası araçlarının anapara, faiz ve benzeri yükümlülüklerini vadelerinde yerine getirememeye riskinin,

yetkili derecelendirme kuruluşu tarafından bağımsız, tarafsız ve adil olarak değerlendirilmesi, sınıflandırılması ve uygun derecelendirme notunun verilmesi faaliyetidir. Müşterinin ana ortaklık niteliğinde olması durumunda bu faaliyet; kredi değerliliğinin belirlenmesi için görüş oluşturmak amacı ile sınırlı olmak üzere konsolidasyon kapsamındaki ortaklıkların da kredi değerliliğinin incelenmesi ve analiz edilmesi faaliyetini kapsar. Ancak, bu halde verilen derecelendirme notu sadece ana ortaklığa ilişkin olup, gruba dahil diğer ortaklıklar için geçerli değildir.

(3) Derecelendirme faaliyeti aşağıdaki ana varlık kategorisi ve bunlara bağlı alt varlık kategorileri bazında yapılır.

a) Merkezi yönetimler, kamu kuruluşları, uluslararası teşkilatlar ve çok taraflı kalkınma bankaları:

1) Ülkelerin merkezi yönetimlerinin derecelendirilmesi.

2) Ülkelerin merkezi yönetimleri tarafından ihraç edilen borçlanma araçlarının derecelendirilmesi.

3) Kamu kuruluşlarının derecelendirilmesi.

4) Kamu kuruluşları tarafından ihraç edilen borçlanma araçlarının derecelendirilmesi.

5) Uluslararası teşkilatların ve çok taraflı kalkınma bankalarının derecelendirilmesi.

6) Uluslararası teşkilatlar ve çok taraflı kalkınma bankaları tarafından ihraç edilen borçlanma araçlarının derecelendirilmesi.

b) Şirketler ve Projeler:

1) Bankaların derecelendirilmesi.

2) Bankalar tarafından ihraç edilen borçlanma araçlarının derecelendirilmesi.

3) Bankalar dışındaki finansal kuruluşların derecelendirilmesi.

4) Bankalar dışındaki finansal kuruluşlar tarafından ihraç edilen borçlanma araçlarının derecelendirilmesi.

5) Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler kapsamında yer almayan kurumsal şirketlerin derecelendirilmesi.

6) Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler kapsamında yer almayan kurumsal şirketler tarafından ihraç edilen borçlanma araçlarının derecelendirilmesi.

7) Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin ve diğer şirketlerin derecelendirilmesi.

8) Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler ve diğer şirketler tarafından ihraç edilen borçlanma araçlarının derecelendirilmesi.

9) Proje finansmanlarının derecelendirilmesi.

c) Yapılandırılmış borçlanma araçları:

1) Menkul kıymetleştirmelerin derecelendirilmesi.

2) Diğer yapılandırılmış borçlanma araçlarının derecelendirilmesi.

d) Kurulca belirlenecek ana ve alt varlık kategorileri.

Meslek ilkeleri

MADDE 6 – (1) (Değişik:RG-20/1/2016-29599)⁽¹⁾ Yetkili veya yetkilendirilecek derecelendirme kuruluşları, 12 nci madde uyarınca teşkil olunan kalite güvencesi sisteminden sorumlu yönetim kurulu üyeleri, derecelendirme komitesi üyeleri ve derecelendirme uzmanları aşağıdaki ilkelere uygun davranırlar:

a) Objektiflik: Müşterilerin derecelendirilmesinde kullanılan değerlendirme metodolojilerinin geçmiş derecelendirme tecrübesine dayalı çeşitli doğrulama testleri ile onaylanmış olması gerekir. Doğrulama testlerinin ve metodolojinin değerlendirilmesinin sürekli gözden geçirilmesi ve metodolojilerin finansal koşullardaki değişikliklere duyarlı olmasının sağlanması gerekir. Doğrulama testleri asgari olarak yılda bir yapılır. Derecelendirme metodolojisinin, bir müşterinin veya aynı varlık kategorisinde yer alan ve benzer riskler taşıyan iki müşterinin, farklı derecelendirme komiteleri veya derecelendirme uzmanları tarafından benzer derecelendirme notu ile derecelendirilmesi sonucunu verecek şekilde tutarlı olması gerekir.

b) Bağımsızlık/tarafsızlık: Bir derecelendirme kuruluşunun derecelendirmelerinin ekonomik baskılar dahil olmak üzere her türlü baskıdan uzak bir şekilde yapılması şarttır. Derecelendirme sürecinin, yetkili derecelendirme kuruluşunun ortaklık yapısı ve/veya yönetim kurulundaki muhtemel çıkar çatışmalarından etkilenmeyecek ölçüde bağımsız olması gerekir.

c) Uluslararası erişilebilirlik/şeffaflık: Yerli ve yabancı tüm gerçek ve tüzel kişilerin, yetkili derecelendirme kuruluşunun müşterilerine verdiği tüm derecelendirme notlarına ve derece verilirken dikkate alınan önemli hususlara derecelendirme kuruluşunun internet sitesi üzerinden ücretsiz olarak ulaşması sağlanır. Derecelendirme kuruluşunun verdiği nota ilişkin değerlendirmesinde kullandığı genel prosedürlere, metodolojiye ve temel varsayımlara da ücretsiz bir şekilde erişilebilir olması gerekir.

ç) Açıklama yükümlülüğü: Bu Yönetmelikte kamuya açıklanması öngörülen bilgi ve belgeler ile Kurumca gerekli görülebilecek diğer bilgiler kullanıcıların kolaylıkla anlayabileceği bir şekilde hazırlanarak kamuoyuna açıklanmalıdır.

d) Kaynak yeterliliği: Yetkili derecelendirme kuruluşu yüksek kalitede değerlendirme yapabilmek için gerekli tüm kaynaklara sahip olmalıdır. Derecelendirmenin daha etkin ve güvenilir olması için, derecelendirilen müşteri ile süreklilik arz eden bir ilişki içinde olunmalıdır.

e) Piyasada kabul görme/itibar: Derecelendirme kuruluşunun piyasada tercih edilir olması ve gizli bilgilerin kötüye kullanımını engelleyen kalite güvencesi sistemlerine sahip olması gerekir. Üçüncü kişi ve kurumlar tarafından yetkili derecelendirme kuruluşunun derecelendirmelerine itimat gösteriliyor olması ve derecelendirme kuruluşunun verdiği notların üçüncü taraflarca kullanılması gerekir.

(2) Yetkili derecelendirme kuruluşunun ortakları, yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile (**Mülga ibare:RG-2/4/2015-29314**) (...)yöneticileri, derecelendirme komitesi üyeleri ve derecelendirme uzmanları, derecelendirme kuruluşuna Kurulca verilen yetkiler kapsamında icra ettikleri veya edebilecekleri derecelendirme faaliyetlerinin sonucu ile ilgili olarak müşterilerine herhangi bir taahhütte bulunamazlar.

Mesleki yeterlilik

MADDE 7 – (1) Derecelendirme uzmanlarının;

a) En az dört yıllık lisans düzeyinde eğitim görmüş olmaları,

b) Derecelendirme konusunda yurt içinde veya yurt dışında yetkili kurumlar tarafından verilen mesleki yeterlilik sertifikalarına ve bankacılık, bağımsız denetim veya derecelendirme konularında en az üç yıllık tecrübeye sahip olmaları veya bankacılık, bağımsız denetim veya derecelendirme konularında en az beş yıllık tecrübeye sahip olmaları, gerekmektedir.

(2) 23 üncü maddenin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca oluşturulması ve asgari üç kişiden teşkil olması zorunlu olan derecelendirme komitesinde yer alacak üyelerin en az üçte ikisinin;

a) Türkiye’de yerleşik,

b) Bankalarda genel müdür veya kredilerden sorumlu genel müdür yardımcısı veya kredi komitesi üyesi ya da Kurulda başkan veya üye, Kurumda Başkan Yardımcısı ya da Daire Başkanı olarak ya da ilgili alanında en az yedi yıllık deneyim süresine sahip olmak kaydıyla; bankalarda risk yönetimi personeli, derecelendirme kuruluşlarında derecelendirme uzmanı veya yardımcılık dönemleri de dahil Kurumda bankacılık uzmanı veya bankalar yeminli murakıbbı olarak görev yapmış, olmaları gerekir.

(3) Diğer derecelendirme komitesi üyelerinin birinci fıkrada belirtilen derecelendirme uzmanlarında aranan şartları haiz olmaları gerekmektedir.

Bağımsızlık

MADDE 8 –(1) Bağımsızlık, yetkili derecelendirme kuruluşlarının ortaklarının, yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile (**Mülga ibare:RG-2/4/2015-29314**) (...) yöneticilerinin, derecelendirme komitesi üyelerinin ve derecelendirme uzmanlarının mesleki faaliyetlerini doğruluk ve tarafsızlık çerçevesinde yürütmelerini sağlayacak bir davranış ve anlayışlar bütünüdür.

(2) (**Değişik:RG-3/12/2019-30967**) Yetkili derecelendirme kuruluşunun ortakları, yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile yöneticileri, derecelendirme komitesi üyeleri ve derecelendirme uzmanları çalışmaları sırasında ortaya çıkabilecek çıkar çatışmalarından uzak kalmak, dürüstlük ve tarafsızlıklarını etkileyebilecek hiçbir müdahaleye imkan vermemek, derecelendirme faaliyeti sonucunda ulaştıkları görüşlerini, kendilerinin veya başkalarının doğrudan veya dolaylı çıkarlarını düşünmeksizin raporlarında açıklamak zorundadır. Doğrudan veya dolaylı olarak %10 ve daha az paya sahip olan tüzel kişi ortakları ve 19/8/2016 tarihli ve 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla kurulan Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi, Türkiye Varlık Fonu ve portföyündeki işletmeler ile Türkiye Varlık Fonuna bağlı alt fonlar ve portföyündeki işletmeler hariç olmak üzere yetkili derecelendirme kuruluşunun ortakları, yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile yöneticileri, derecelendirme komitesi üyeleri ve derecelendirme uzmanları;

a) Derecelendirme hizmeti verilen müşterilerinin, bunların doğrudan veya dolaylı olarak kontrol ettiği ortaklıkların veya bunları doğrudan veya dolaylı kontrol eden ortakların yönetimi ile ilgili karar alma sürecine katılamaz, derecelendirme modellerinin geliştirilmesi, yazılımı ve bunların test edilmesi hariç olmak üzere bu süreçte yönetim ve danışmanlık hizmeti veremezler.

b) Üçüncü derece dahil kan ve ikinci derece dahil kayın hısımları ile eşlerinin; ortağı, yönetim kurulu başkanı veya üyesi, genel müdürü, genel müdür yardımcısı veya başka unvanlarla istihdam edilseler dahi, yetki ve görevleri itibarıyla genel müdür yardımcısına denk veya daha üst konumlarda icrai nitelikte görev yaptıkları müşterilerine ilişkin derecelendirme sürecinde yer alamazlar.

c) Derecelendirme hizmetinin verilmesinden önceki iki yıl içinde derecelendirme hizmeti verilen bankada veya bankanın nitelikli paya sahip olduğu veya bankada nitelikli paya sahip olan ortaklıklarda görev alan kişiler olamaz, gelecek iki yıl içerisinde bunlarda her ne unvan altında olursa olsun görev alamaz ve yatırım fonları aracılığıyla edinilenler hariç bunların hisse senetlerine doğrudan veya dolaylı olarak sahip olamazlar.

(3) (**Değişik:RG-3/12/2019-30967**) Yetkili derecelendirme kuruluşunun doğrudan veya dolaylı olarak %10 ve daha az paya sahip olan tüzel kişi ortakları ve 19/8/2016 tarihli ve 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla kurulan Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi, Türkiye Varlık Fonu ve portföyündeki işletmeler ile Türkiye Varlık Fonuna bağlı alt fonlar ve portföyündeki işletmeler hariç olmak üzere ortakları, yönetim kurulu başkan ve üyeleri, yöneticileri, derecelendirme komitesi üyeleri, derecelendirme uzmanları ve bunların üçüncü derece dâhil kan ve ikinci derece dâhil kayın hısımları ile eşleri, bu kuruluşlarla hukuki bağlantısı bulunan yurt içinde veya yurt dışında kurulu derecelendirme kuruluşları;

a) Derecelendirme hizmeti verilen müşteri, müşteriyi kontrol eden ortaklar veya müşterinin kontrolü altında bulundurduğu ortaklıklar ile doğrudan ya da dolaylı ortaklık, piyasa koşullarına göre imtiyazlı bir şekilde kredi ya da borç-alacak veya olağan ekonomik ilişkiler dışında herhangi bir menfaat ilişkisine giremezler, yatırım fonları aracılığıyla edinilenler hariç bunların hisse senetlerine doğrudan veya dolaylı olarak sahip olamazlar.

b) Derecelendirme hizmeti verilen müşteri, müşteriyi kontrol eden ortaklar veya müşterinin kontrolü altında bulundurduğu ortaklıklarda yönetim kurulu başkanı veya üyesi, genel müdür ya da genel müdür yardımcısı olarak veya önemli karar yetki ve sorumluluğu taşıyan başka sıfatlarla görev alamaz, yönetim hizmeti veremezler.

(4) (**Değişik:RG-20/1/2016-29599**)⁽¹⁾ Yetkili derecelendirme kuruluşunun ortakları, yönetim kurulu başkan ve üyeleri, yöneticileri, derecelendirme komitesi üyeleri ve derecelendirme uzmanları, başka bir derecelendirme kuruluşunda ya da bağımsız denetim veya değerlendirme hizmeti veren kuruluşlarda yönetim kurulu başkanı ya da üyesi, yönetici veya ortak olamazlar. Bağımsız denetçi veya derecelendirme uzmanı ya da değerlendirme uzmanı olarak çalışamazlar.

Bağımsızlığın ortadan kalkması

MADDE 9 – (1) Aşağıdaki hallerde bağımsızlığın ortadan kalktığı kabul edilir:

a) 8 inci maddenin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarında belirtilen hususlara aykırılık oluşması.

b) Yetkili derecelendirme kuruluşunun ortakları, yönetim kurulu başkan ve üyeleri, (**Mülga ibare:RG-2/4/2015-29314**) (...)yöneticileri, derecelendirme komitesi üyeleri veya derecelendirme uzmanları ile bunların üçüncü derece dahil kan ve ikinci derece dahil kayın hısımları ile eşlerinin derecelendirme sözleşmesinde öngörülenler dışında müşteriden doğrudan veya dolaylı olarak menfaat sağlamaları veya menfaat sağlayacakları vaadinde bulunulmasına karşın bu durumun ilgili kişilerce ivedi olarak Kuruma bildirilmesini teminen kalite güvencesi sisteminden sorumlu yönetim kurulu üyelerine bildirilmemiş olması.

c) Geçmiş dönemlere ilişkin derecelendirme ücretinin geçerli bir nedene dayanmaksızın müşteri tarafından ödenmemiş veya alacak davası açılmamış olması ya da yetkili derecelendirme kuruluşuna sözleşmede kararlaştırılan tutarın üzerinde sonradan bir ödeme yapıldığının ortaya çıkması.

ç) Derecelendirme ücretinin derecelendirme sonuçları ile ilgili şartlara veya önceden kararlaştırılmış bir derecelendirme tahminine bağlanmış olması ya da derecelendirme işleminin tamamlanmasından sonra belirlenmesi.

d) Müşterinin kredi değerliliğinin belirlenmesinin, Kuruma bildirilen ve kamuya açıklanan temerrüt tanımından, hesaplama döneminden ve derecelendirme metodolojisinden farklı bir yöntemle yapıldığının belirlenmesi.

e) Yetki alındıktan sonraki üçüncü hesap döneminden itibaren bir müşteriden elde edilen gelirin, o yıl sonu itibarıyla elde edilen dönem gelirlerinin gerekçesiz olarak yüzde onbeşini geçmesi.

Piyasada kabul görme

MADDE 10 – (Değişik:RG-20/1/2016-29599) (1)

(1) (**Değişik:RG-6/7/2018-30470**) Piyasada kabul görmeye ilişkin değerlendirme, her bir varlık kategorisi bazında yapılır. Bu değerlendirme,

derecelendirme kuruluşlarının pazar payları, elde ettikleri gelirler başta olmak üzere finansal kaynakları, Kanunun Ek 1 inci maddesi uyarınca teşkil olan Risk Merkezine veya kamuya açıklanan derecelendirme faaliyeti sayısı, verdiği derecelendirme notlarının en az iki banka tarafından kredi tahsis, fiyatlandırma, menkul kıymet ihracı ve benzeri alanlarda kullanıldığı belgelendirilmesi ve yetkilendirilecek derecelendirme kuruluşlarının yurt içi veya yurt dışı ilgili otoritelerden aldıkları derecelendirme yetkisi kapsamında en az üç yıldır derecelendirme faaliyetinde bulunuyor olmaları esasları dikkate alınarak yapılır. İstisnai durumlarda, piyasa katılımcılarının ve Kurumun, derecelendirme kuruluşunun verdiği notların kredibilitelerini ve güvenilirliğini değerlendirebilmesini sağlayacak şekilde yeterli sayı ve yaygınlıkta derecelendirme yapılmış olması kaydıyla bu süre Kurumca azaltılabilir. Yetkilendirilecek derecelendirme kuruluşlarının piyasada kabul görme kriterini sağladığına karar vermeye veya reddetmeye Kurul yetkilidir.

(2) Yetkili derecelendirme kuruluşları, bu maddede belirtilen piyasada kabul görmeye ilişkin kriterlere uyumunu her hesap dönemi için idame ettirir. Bu kriterler sağlanmakta iken sonradan uyumsuz hale gelmesi halinde, Kurul piyasada kabul görmeye ilişkin kriterler sağlanıncaya kadar derecelendirme notlarının kullanımını engelleyebilir. Kurulca verilecek sürede piyasada kabul görmeye ilişkin kriterlere uyum sağlanamazsa derecelendirme kuruluşunun yetkisi Kurulca kaldırılır.

Mesleki özen ve titizlik

MADDE 11 –(1) Yetkili derecelendirme kuruluşları, kalite güvencesi sisteminden sorumlu yönetim kurulu üyeleri, derecelendirme komitesi üyeleri ile derecelendirme uzmanlarının bilgi ve yeteneklerinin yeterli olmadığı derecelendirme faaliyetlerini kabul edemezler.

(2) Yetkili derecelendirme kuruluşlarının görevlendirdiği derecelendirme komitesi üyeleri ve derecelendirme uzmanları, derecelendirme görevinin planlanması, yürütülüp sonuçlandırılması ve derecelendirme notunun verilmesi safhalarında gerekli mesleki özen ve titizliği göstermek zorundadırlar. Bu kişilerin göstereceği özen ve titizlik, dikkatli ve basiretli bir derecelendirme komitesi üyesi ya da derecelendirme uzmanının aynı koşullar altında ayrıntılara ve bulgulara vereceği önemi, göstereceği dikkat ve gayreti ifade eder.

Kalite güvencesi sistemi

MADDE 12 –(1) Yetkili derecelendirme kuruluşları, kendisinin, ortakları, yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile (**Mülga ibare:RG-2/4/2015-29314**) (...) yöneticileri, derecelendirme komitesi üyeleri ve derecelendirme uzmanlarının bu Yönetmelikte belirlenen mesleki gereklilik ve yeterliliği haiz, ilgili düzenlemelere uygun, yapılan derecelendirmelerin doğru olduğunu teyit edecek bir kalite güvencesi sistemini kurmakla yükümlüdür. Kalite güvencesi sistemi, yeterli mali kaynaklara sahip olmalı ve derecelendirme sürecinden bağımsız bir yapıda oluşturulmalıdır.

(2) Yetkili derecelendirme kuruluşunun icrai görevi olmayan yönetim kurulu üyeleri arasından seçilecek iki üye, kalite güvencesi sisteminin işleyişinden sorumlu olarak görevlendirilir. Kalite güvencesi sisteminden sorumlu yönetim kurulu üyelerinin en az dört yıllık lisans düzeyinde eğitim görmüş olmaları ve derecelendirme konusunda yurt içinde veya yurt dışında yetkili kurumlar tarafından verilen mesleki yeterlilik sertifikalarına ve bankacılık, bağımsız denetim veya derecelendirme konularında en az beş yıllık tecrübeye sahip olmaları veya bankacılık, bağımsız denetim veya derecelendirme konularında en az yedi yıllık tecrübeye sahip olmaları gerekmektedir. Yetkili derecelendirme kuruluşunun ortakları, yönetim kurulu başkan ve üyeleri, yöneticileri, (**Mülga ibare:RG-2/4/2015-29314**) (...)derecelendirme komitesi üyeleri veya derecelendirme uzmanları, bu Yönetmelik hükümlerine aykırı davranıldığı hususunda bilgi sahibi olmaları halinde, bu durumu ivedi olarak Kuruma bildirilmek üzere kalite güvencesi sisteminde sorumlu yönetim kurulu üyelerine bildirirler.

(3) Kalite güvencesi sistemi, yıl sonları itibarıyla yılda bir kez gözden geçirilir. Kalite güvencesi sistemi raporu, yönetim kurulunca kabul edilmesini müteakip Nisan ayı sonuna kadar Kuruma gönderilir ve yetkili derecelendirme kuruluşunun internet sayfasında açıklanır.

(4) Kalite güvencesi sisteminin gözden geçirilmesinde aşağıdaki ilkelere uyum düzeyi dikkate alınır.

a) Mesleki yeterlilik: Kalite güvencesi sisteminden sorumlu yönetim kurulu üyeleri, derecelendirme komitesi üyeleri ve derecelendirme uzmanlarının 7 nci maddede belirtilen nitelikleri taşıması.

b) Mesleki gereklilikler:

1) Yetkili derecelendirme kuruluşu ve ortakları, yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile (**Mülga ibare:RG-2/4/2015-29314**) (...)yöneticileri, derecelendirme komitesi üyeleri ve derecelendirme uzmanlarının 8 inci, 9 uncu ve 24 üncü madde hükümlerine uygun davranması.

2) Yetkili derecelendirme kuruluşu, kalite güvencesi sisteminden sorumlu yönetim kurulu üyeleri, derecelendirme komitesi üyeleri ile derecelendirme uzmanlarının 6 ncı, 11 inci ve 23 üncü madde hükümlerine uygun davranması.

c) Görev dağılımı: Derecelendirme çalışmasının gerekli düzeyde bilgi, mesleki yeterlilik ve beceriye sahip olan derecelendirme uzmanı tarafından gerçekleştirilmesi ve bu çalışmanın sonuçları esas alınarak derecelendirme komitesi tarafından derecelendirme notu verilmesi.

ç) Yönlendirme: Derecelendirme faaliyetinin istenen kalitede olabilmesini ve derecelendirme sonunda tam ve doğru bir görüş bildirilebilmesini teminen, yapılan işin her seviyede gözden geçirilmesi ve derecelendirme uzmanlarının görevleri konusunda yönlendirilmesi.

d) Görüş alma: 24 üncü madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla gerekli görülen durumlarda, konuyla ilgili deneyimi ve bilgisi bulunan kişilerden görüş alınması.

e) Görev kabulü ve devamlılık: Yeni görev kabulü için veya gelecek dönemlerde derecelendirme faaliyetine devam edilebilmesi için değerlendirme yapılması, yapılacak değerlendirmede müşterinin durumunun özellikle bağımsızlık ilkelere uygunluk ve verilecek hizmetin kapsam ve boyutu yönünden değerlendirilmesi.

f) Geriye dönük testlerin yapılması: Derecelendirme faaliyetlerindeki sistematik derecelendirme hatalarının geriye dönük testler yolu ile ortaya çıkarılmasına ve düzeltilmesine dair süreçlerin tesis edilmesi.

g) Derecelendirme notlarının takibi: Derecelendirme notlarının yılda en az bir defa ve her halükarda yedinci ve sekizinci fıkralarda belirtilen önemli değişikliklerin olduğu durumlarda gözden geçirilmesi ve derecelendirilen müşterilerin üst yönetimi ile içinde bulunulan ilişkinin boyutu da dahil, yapılan gözden geçirmenin nasıl yürütüldüğü hakkında detaylı bir özet hazırlanması.

ğ) İzleme: Kalite güvencesi yöntemlerinin yeterliliği ve işlevselliğinin izlenmesi.

(5) Yetkili derecelendirme kuruluşu, aşağıda yer alan bilgi ve belgeleri sürekli bir şekilde Kurumun denetimine hazır bulundurur;

a) 15 inci maddenin sekizinci fıkrasına uygun olarak hazırlanan yönetim kurulu onaylı metodoloji dokümanları,

b) Müşterilerine verdiği derecelendirme notları, bu notların oluşturulmasında esas alınan veriler, çalışma kağıtları, derecelendirme komitesine sunulan raporlar, derecelendirme komitesi kararları ve asgari nitelikleri 23 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilen derecelendirme raporları,

c) Kredi değerliliğinin belirlenmesinde kullanılan metodolojilerin her biri için hesap dönemleri bazında hazırlanan geriye dönük test sonuçları ve bu sonuçların nasıl elde edildiğine ilişkin açıklamalar ile bu analizde temerrüde düşüldüğü kabul edilen müşterilerin müttemerrid sayılma gerekçeleri,

ç) Yeterli verinin oluşturulmasına kanaat getirilmesi halinde geçiş matrisleri,

d) Yetki başvuru sırasında veya yetkilendirildikten sonra Kurumca talep edilen bilgi ve belgeler ile bu bilgi ve belgelerde meydana gelen değişiklikler.

(6) Yetkili derecelendirme kuruluşları, derecelendirme faaliyeti kapsamında düzenlenen çalışma kağıtlarının ve bunların eki bilgi ve belgelerin asıllarını, mümkün olmadığı hallerde sıhhatlerinden şüpheye mahal vermeyecek kopyalarını, düzenlenmelerini izleyen hesap döneminden itibaren on yıl süreyle, hukuki ihtilafa konu olanları ise bu ihtilafın sonuçlanmasına kadar saklamak zorundadırlar.

(7) Yetkili derecelendirme kuruluşu, derecelendirme metodolojilerinin herhangi birinde önemli bir değişiklik yaptığında veya önemli olduğunu düşündüğü bir değişiklik gerçekleştiğinde, bu değişikliği izleyen 30 gün içinde Kurumu değişiklik ve sonuçları hakkında bilgilendirir. Değişikliğin önemli olarak değerlendirilip değerlendirilmeyeceğinin tespiti amacıyla, yetkili olunan ve değişikliğin gerçekleştiği metodoloji için değişikliğin gerçekleştiği tarihten itibaren geriye doğru son üç hesap döneminde aynı metodoloji kullanılarak verilen derecelendirme notlarının yeniden değerlendirilmesi yapılır.

Değerlendirme neticesinde, değişiklik öncesi verilen derecelendirme notları ile değişiklik yapılmış derecelendirme metodolojisi kullanılarak bulunan yeni derecelendirme notları arasındaki fark ana derecelendirme not cetveli kullanılarak müşteri bazında bulunur. Bu farkların mutlak değerleri toplamalarının aynı süre içerisinde müşterilerine verdiği toplam derecelendirme notu sayısına oranı onda biri aşmakta ise anılan değişiklik önemli olarak kabul edilir. Bu değerlendirmelerin yapılmaması veya yapılmasının mümkün olmadığı hallerde tüm değişiklikler Kuruma bildirilir.

(8) Bir derecelendirme metodolojisi ile derecelendirme notu belirlenirken kullanılan denklemlerdeki veya soru setlerindeki değişkenlerin ve soruların derecelendirme notu üzerindeki ağırlıklarının değiştirilmesi, denklem veya soru seti üzerinde değişken veya soru ilave edilmesi veya çıkartılması gibi değişikliklerin yapılması hususlarının önemliliği haiz olup olmadıkları da ilgili derecelendirme kuruluşu tarafından değerlendirilir ve önemli görülmeleri halinde Kuruma bildirilir.

(9) Önemli olup olmamasına bakılmaksızın bir derecelendirme metodolojisinde meydana gelen değişikliklerin ve varsa analizlerin detaylı ve sistematik olarak kayıt altına alınması ve yönetim kurulu karar defterine işlenmesi şarttır.

(10) Derecelendirme kuruluşları, kullandıkları metodolojileri asgari olarak yılda bir kez ekonomik durgunluk, sektördeki durgunluk, piyasa risk faktörlerindeki değişimler, likidite sıkışıklıkları vb. açılardan muhtelif stres testlerine ve senaryo analizlerine tabi tutar ve söz konusu test ve analizlerin derecelendirme notlarına etkisini gösteren sonuçları kalite güvence sistemi kapsamında denetime hazır bulundurur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Derecelendirme Kuruluşlarının Yetkilendirilmesi

Yetkilendirilecek derecelendirme kuruluşlarında aranacak şartlar

MADDE 13 – (1) Yetkilendirilecek derecelendirme kuruluşlarının;

a) Türkiye’de anonim şirket şeklinde kurulmuş olması ve hisse senetlerinin tamamının nama yazılı olması,

b) Esas sözleşmelerinde sadece derecelendirme faaliyetinde bulunacaklarına ilişkin ibarenin bulunması,

c) Ticaret unvanlarında “derecelendirme” ibaresinin bulunması,

ç) Derecelendirme faaliyetini gerçekleştirebilecek ölçüde yönetim yapısına, yeterli sayı ve nitelikte derecelendirme uzmanına, Kurumca talep edilebilecek bilgi ve belgeleri istenen formatta oluşturabilecek ve derecelendirme uzmanlarının derecelendirme faaliyetlerini gerçekleştirmesine de yardımcı olabilecek yeterli düzeyde ve esneklikte bilgi sistemleri altyapısına, iletişim kanallarına, belge ve kayıt düzenine sahip olunması ve kalite güvencesi sisteminin oluşturulması, kalite güvence sisteminin henüz tesis edilmemiş olması halinde sistemin tesisine yönelik planların sunulması,

d) Verecekleri hizmetlerden veya tanıdıkları derecelendirme notlarından doğabilecek zararları karşılamak amacıyla mesleki sorumluluk sigortası yaptıracağını taahhüt etmesi,

e) Yetkilendirilmek istediği ana ve/veya alt varlık kategorisi bazında kendisinin yurt içinde veya yurt dışında derecelendirme faaliyetinde bulunma yetkisinin iptal edilmemiş olması,

f) Ortaklarının, yönetim kurulu başkan ve üyelerinin, yöneticilerinin (**Mülga ibare:RG-2/4/2015-29314**) (...) ve derecelendirme komitesi üyelerinin derecelendirme faaliyeti sırasında bağımsızlıklarının ortadan kalkması durumunda müşteriye verilen derecelendirme hizmetinden çekileceğini taahhüt etmesi,

g) (**Ek:RG-20/1/2016-29599**)⁽¹⁾ Kredi değerliliğinin belirlenmesi konusunda Sermaye Piyasası Kurulu veya yurt dışındaki ilgili bankacılık otoriteleri tarafından yetkilendirilmiş olmaları,

ğ) (**Ek:RG-20/1/2016-29599**)⁽¹⁾ İkinci bölümde yer alan hükümlerde belirtilen kriterlere uymaları şarttır.

Yetkilendirilecek derecelendirme kuruluşunun ortakları, kalite güvencesi sisteminden sorumlu yönetim kurulu üyeleri, derecelendirme komitesi üyeleri ve derecelendirme uzmanlarında aranacak şartlar

MADDE 14 –(1) Yetkilendirilecek derecelendirme kuruluşunun ortaklarının, kalite güvencesi sisteminden sorumlu yönetim kurulu üyeleri, derecelendirme komitesi üyeleri ve derecelendirme uzmanlarının;

a) Başka bir derecelendirme, bağımsız denetim veya değerlendirme kuruluşunda ortaklığının bulunmaması, yönetim kurulu başkanı ya da üyesi, (**Mülga ibare:RG-2/4/2015-29314**) (...) yönetici olmaması, derecelendirme komitesi üyesi veya derecelendirme uzmanı, bağımsız denetçi ya da değerlendirme uzmanı unvanı altında çalışmaması,

b) Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen niteliği haiz olmaları,

c) Yurt içinde veya yurt dışında bağımsız denetim, değerlendirme veya derecelendirme yapma yetkisi iptal edilmiş kuruluşlarda yetki iptaline neden olan faaliyetlerde sorumluluklarının tespit edilmemiş olması,

ç) (**Değişik:RG-3/12/2019-30967**) Doğrudan veya dolaylı olarak %10 ve daha az paya sahip olan tüzel kişi ortakları ve 19/8/2016 tarihli ve 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla kurulan Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi, Türkiye Varlık Fonu ve portföyündeki işletmeler ile Türkiye Varlık Fonuna bağlı alt fonlar ve portföyündeki işletmeler hariç olmak üzere, derecelendirme faaliyeti ile bu Yönetmelikte yapılmasına izin verilen diğer faaliyetler dışında ticari faaliyetinin bulunmaması, şarttır.

(2) Yetki başvurusunda bulunan derecelendirme kuruluşu ortaklarının Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen nitelikleri haiz olması ve tüzel kişi ortaklarının ortaklık yapısının şeffaf ve açık olması zorunludur.

(3) Derecelendirme komitesi üyeleri ile derecelendirme uzmanlarının 7 nci maddede belirtilen nitelikleri haiz olmaları ve derecelendirme uzmanlarının bağımsızlığı ortadan kaldırılan ilişkilerinin ortaya çıkması halinde derecelendirme hizmeti sürecinden çekileceklerini taahhüt etmeleri şarttır.

(4) Yetkilendirilecek derecelendirme kuruluşunun ortakları, kalite güvencesi sisteminden sorumlu yönetim kurulu üyeleri, derecelendirme komitesi üyeleri ve derecelendirme uzmanları hakkında sonuçlanmamış veya kesinleşmemiş olsa dahi haklarında devam eden davaların bulunması halinde bu hususlar hakkında Kurum bilgilendirilir.

Yetkilendirilecek derecelendirme kuruluşunun başvuruda bulunduğu derecelendirme metodolojilerinin ve bu metodolojilere ilişkin dokümanlarının taşınması gereken asgari özellikler

MADDE 15 –(1) Yetkilendirilecek derecelendirme kuruluşları 5 inci maddenin üçüncü fıkrasında yer alan ana varlık kategorileri ile bunlara bağlı alt varlık kategorilerinde yer alan müşteriler için muhtelif sayıda derecelendirme metodolojisine sahip olabilir ve varlık kategorileri bazında yetkilendirilmek üzere Kuruma başvurabilirler.

(2) Her bir ana varlık kategorisi için kullanılan derecelendirme metodolojilerinin birbirinden farklı olması zorunludur. Ancak, yetkilendirilecek derecelendirme kuruluşları aynı ana varlık kategorisi içerisindeki her bir alt varlık kategorisi için ayrı ayrı derecelendirme metodolojisi veya birkaç alt varlık kategorisi veya tüm alt varlık kategorileri için ortak bir derecelendirme metodolojisi oluşturabilir. Ortak derecelendirme metodolojisi oluşturulması durumunda, yetkilendirilecek derecelendirme kuruluşu, bu metodolojinin kapsadığı alt varlık kategorilerinde yer alan müşterilerin farklılık arz eden özelliklerinin yeterli düzeyde metodolojiye dahil edildiğini Kuruma ispat etmek zorundadır.

(3) Yetkilendirilecek derecelendirme kuruluşları, herhangi bir alt varlık kategorisi için bir veya birden fazla derecelendirme metodolojisi oluşturabilir. Her halükarda bir alt varlık kategorisi için oluşturulan metodoloji veya metodolojilerle derecelendirilebilecek müşterilerin, ilgili alt varlık

kategori kapsamında bulunan tüm müşterilerin önemli bir kısmını teşkil ettiği hususunda Kurumun ikna edilmesi yetkilendirilecek derecelendirme kuruluşunun sorumluluğundadır. Bir alt varlık kategorisinde birden fazla derecelendirme metodolojisi oluşturulması durumunda alt varlık kategorisindeki müşteri gruplarının ayrıştırılmasına ve tanımlanmasına ilişkin ilkeler önceden açık bir şekilde yazılı olarak belirlenmiş olmalı ve herhangi bir müşterinin sadece bir metodoloji ile derecelendirilmesini temin edecek gerekli önlemler alınmalıdır.

(4) Yetkilendirilecek derecelendirme kuruluşları Kuruma başvurdukları derecelendirme metodolojilerinin 18 inci maddede belirtildiği şekilde doğrulamasını yapmalıdır.

(5) Derecelendirme metodolojilerinin, bir müşteriye verilen derecelendirme notunun belirlenmesinde bu müşterinin kredi değerliliğini yansıtmaması ve bu hususun mümkün olduğunca bilimsel yöntemlerle ispatlanmış nicel ve nitel faktörleri kullanacak şekilde tasarlanmıştır ve 23 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendine uygun olması esastır. Kısa vadeli derecelendirme notları hariç olmak üzere, bankalar tarafından sermaye yeterliliği oranının hesaplanmasında kullanılacak olan derecelendirme notlarının, notun verildiği tarihten itibaren asgari bir yıllık zaman dilimi için müşterinin kredi değerliliğini temsil etmesi şarttır.

(6) **(Değişik:RG-20/1/2016-29599)**⁽¹⁾ Yetkilendirilecek derecelendirme kuruluşları farklı metodolojileri için farklı derecelendirme not cetvelleri kullanabilir. Ancak her halükarda yetkilendirilecek derecelendirme kuruluşunun sermaye yeterliliği oranının hesaplanmasında kullanılacak olan derecelendirme notlarını içeren derecelendirme not cetvellerini tek bir ana derecelendirme not cetveline eşleştirmesi ve eşleştirme sürecini yazılı hale getirmesi gerekir. Ana derecelendirme not cetvelinde mütemerrit olmayan müşterilere ilişkin en az yedi adet ve mütemerrit müşterilere ilişkin en az bir adet farklı derecelendirme notu yer alır.

(7) Yetkilendirilecek derecelendirme kuruluşlarının kısa vadeli derecelendirme notu vermeleri halinde, kuruluş, bu kısa vadeli derecelendirme notlarını içeren ikinci bir ana derecelendirme not cetvelini ve bu ana derecelendirme not cetvelinde yer alan derecelendirme notlarının altıncı fıkrada yer alan ana derecelendirme not cetvelindeki derecelendirme notlarına eşleştirilmesini gösteren eşleştirme tablosunu oluşturmalı ve bunları Kuruma sunmalıdır.

(8) Yetkilendirilecek derecelendirme kuruluşlarının, oluşturdukları metodolojilere ilişkin aşağıdaki hususları ihtiva eden metodoloji dokümanlarını oluşturması ve bu metodoloji dokümanlarının yönetim kurulu tarafından onaylanması ve yönetim kurulu karar defterine işlenmesi şarttır. Yetkilendirilecek derecelendirme kuruluşları, 5 inci maddenin üçüncü fıkrasında yer alan her bir ana varlık kategorisine ilişkin oluşturulan metodolojiler için farklı metodoloji dokümanları hazırlamalıdır. Aynı ana varlık kategorisi altında olması kaydıyla alt varlık kategorilerinin birkaçına veya tamamına ilişkin farklı metodolojiler için ortak bir metodoloji dokümanı oluşturulabilir. Ancak ortak bir metodoloji dokümanının oluşturulması durumunda, metodoloji dokümanına dahil edilen her bir metodolojinin diğer metodolojilerden farklılık arz eden özelliklerinin yeterli düzeyde ortak metodoloji dokümanında yer alması şarttır. Metodoloji dokümanları asgari olarak aşağıdaki hususları ihtiva etmelidir:

a) Metodoloji dokümanının hangi metodoloji veya metodolojilerin oluşturulma ve kullanımına ilişkin hususları içerdiği bilgisi.

b) Bu metodolojilerin nasıl oluşturulduğu ve oluşturulmalarında kullanılan matematiksel ve istatistiksel altyapı, derecelendirme notunun belirlenmesinde kullanılan nicel ve nitel verilerin müşterilerin kredi değerliliğini yansıttığını gösteren analizler, kurulum aşamasındaki doğrulama çalışmaları.

c) Metodolojilerin işleyişi, finansal ve finansal olmayan faktörlerin nasıl dikkate alındığı, nihai derecelendirme notuna nasıl ulaşıldığı ve kullanılan verinin zaman aralığı.

ç) Kullanılan temerrüt tanımı.

d) Derecelendirme notunun belirlenmesinde ekonomik döngünün ne şekilde dikkate alındığı.

e) Varsa metodolojiler ile uyumlu olarak kullanılması öngörülen derecelendirme not cetvelleri.

f) Verilen derecelendirme notunun geçerli olduğu süre.

(9) **(Mülga:RG-20/1/2016-29599)**⁽¹⁾

Yetki başvurusu sırasında gerekli olan bilgi ve belgeler

MADDE 16 –(1) (Değişik:RG-20/1/2016-29599)⁽¹⁾ Bu Yönetmelik kapsamında yetkilendirilmek isteyen derecelendirme kuruluşları, 5 inci maddenin üçüncü fıkrasında yer alan ana ve/veya alt varlık kategorileri bazında yetkilendirilmek istedikleri kategorilerin belirtildiği bir yazı ile Kuruma başvururlar. Başvurunun değerlendirmeye alınabilmesi için aşağıdaki bilgi ve belgelerin Kuruma verilmesi zorunludur;

a) Derecelendirme kuruluşunun esas sözleşmesinin, varsa esas sözleşme değişikliklerinin de yer aldığı son halinin noter onaylı örneği,

b) Derecelendirme kuruluşunun merkezinin ve/veya varsa şubelerinin adresleri,

c) Derecelendirme kuruluşunun başvuru tarihindeki bilançosu,

ç) Yurt dışında kurulu bir derecelendirme kuruluşu ile hukuki bağlantının bulunması durumunda, ilgili yurt dışı şirket ile yapılan sözleşmelerin yurt dışında kurulu şirket yetkililerince tasdik edilmiş kopyası,

d) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (f) bendinde belirtilen ve EK-2’de yer alan örneğe uygun olarak düzenlenecek yazılı taahhüt,

e) Ortakların, kalite güvencesi sisteminden sorumlu yönetim kurulu üyeleri ile derecelendirme komitesi üyeleri ve derecelendirme uzmanlarının;

1) Mesleki tecrübelerini ve aldıkları eğitimlerini içeren EK-1’de yer alan örneğe uygun olarak düzenlenecek ayrıntılı özgeçmişleri, nüfus cüzdanı veya pasaportlarının noter onaylı yahut aslı ibraz edilmek suretiyle Kurum tarafından aslına uygunluğu onaylanacak örneği,

2) Arşiv kaydını da içeren, son altı ay içinde alınmış adli sicil belgeleri,

3) Başka bir derecelendirme kuruluşunda ya da bağımsız denetim veya değerlendirme hizmeti veren bir kuruluştaki ortaklığının bulunmadığına ve bulunmayacağına, yönetim kurulu başkanı veya üyesi ile yönetici ya da bağımsız denetçi veya derecelendirme uzmanı ya da değerlendirme uzmanı olarak görev yapılmadığına ve yapılmayacağına, yurt içinde veya yurt dışında derecelendirme, bağımsız denetim veya değerlendirme yapma yetkisi iptal edilmiş kuruluşlarda yetki iptaline neden olan faaliyetlerde sorumluluklarının tespit edilmediğine dair EK-5’te yer alan örneğe uygun olarak düzenlenecek yazılı beyanları,

4) Derecelendirme faaliyeti ile bu Yönetmelikte yapılmasına izin verilen diğer faaliyetler dışında ticari faaliyetlerinin bulunmadığına dair EK-6’da yer alan örneğe uygun olarak düzenlenecek beyanları,

f) Ortakların;

1) 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre müflis olmadıklarına veya konkordato ilân etmediklerine ilişkin EK-3’te yer alan örneğe uygun olarak düzenlenecek yazılı beyanları,

2) Kanunun 71 inci maddesi uygulanan bankalarda veya Kanunun yürürlüğe girmesinden önce Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilmiş bankalarda ya da tasfiyeye tâbi tutulan bankerler ile iradî tasfiye haricinde tasfiyeye tâbi tutulan finansal kuruluşlarda, faaliyet izni kaldırılan kalkınma ve yatırım bankalarında, ortaklarının temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna intikal eden veya bankacılık yapma ve mevduat veya katılım fonu kabul etme izin ve yetkileri kaldırılan kredi kuruluşlarında, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna intikalinden veya bankacılık yapma ve mevduat veya katılım fonu kabul etme izin ve yetkileri kaldırılmadan önce nitelikli paya sahip olunmadığına veya kontrolün elinde bulundurulmadığına ilişkin EK-4’te yer alan örneğe uygun olarak Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonundan alınacak belge,

g) Kalite güvencesi sisteminden sorumlu yönetim kurulu üyelerinin, derecelendirme komitesi üyelerinin ve derecelendirme uzmanlarının lisans diplomaları ile aldıkları sertifikaların noter onaylı örnekleri yahut aslı ibraz edilmek suretiyle Kurum tarafından aslına uygunluğu onaylanacak örnekleri,

ğ) Derecelendirme uzmanlarının, 9 uncu maddede belirtilen bağımsızlığı ortadan kaldıran hallerin ortaya çıkması durumunda müşteriye verilen

derecelendirme hizmetinden çekileceğine ilişkin EK-7’de yer alan örneğe uygun olarak düzenleyecekleri taahhüt belgesi,

h) 12 nci maddede belirlenen usul ve esaslara uygun olarak oluşturulan ya da oluşturulacak kalite güvencesi sisteminden hangi yönetim kurulu üyelerinin sorumlu olduğuna dair yönetim kurulu karar örneği ile kalite güvencesi sisteminden sorumlu yönetim kurulu üyeleri tarafından hazırlanıp imzalanmış kalite güvencesi sisteminin yapısına ve işleyişine ilişkin ayrıntılı bilgi,

i) 5 inci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen yetkilendirilmek istedikleri her bir ana ve/veya alt varlık kategorisine ilişkin kullanılması planlanan ve 15 inci maddenin sekizinci fıkrasına uygun olarak hazırlanmış metodoloji dokümanları,

ii) 15 inci maddenin altıncı ve yedinci fıkralarında belirtilen ana derecelendirme not cetvelleri ve varsa münferit derecelendirme not cetvelleri ile bunların ana derecelendirme not cetveline eşleştirilmesine ilişkin süreci içeren dokümanlar,

j) 21 inci maddenin ikinci fıkrasında sayılan nitelikleri haiz, müşterileri ile imzalayacakları derecelendirme sözleşmesinin bir örneği,

k) Derecelendirme faaliyeti sonucunda hazırlanacak olan derecelendirme raporunun bir örneği,

l) Derecelendirme komitesinde görev alacak üyelere ilişkin bilgiler,

m) Tüzel kişi ortakların ortaklık yapılarını gösteren belgeler,

n) Derecelendirme kuruluşunun vereceği hizmetlerden veya tanyacağı derecelendirme notlarından doğabilecek zararları karşılamak amacıyla mesleki sorumluluk sigortası yaptıracağına ilişkin yazılı beyan,

o) Derecelendirme kuruluşunun ilgili varlık kategorisi bazında başvuru tarihine kadar gerçekleştirmiş olduğu derecelendirme faaliyetlerine ilişkin detaylı bilgiler,

ö) Kurumca uygun görülen diğer bilgi ve belgeler.

(2) Kurum, başvuruların değerlendirilmesi sırasında, 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında objektiflik ilkesinin yeterliliğini sağlamak için yetkilendirme başvurusunda bulunan derecelendirme kuruluşunun Kurulca yetkilendirilmiş ya da uluslararası düzeyde faaliyet gösteren bir derecelendirme kuruluşu ile 17 nci maddede belirlenen usul ve esaslar kapsamında bilgi paylaşımı sözleşmesi yapmasını veya ek bilgi ve belge vermesini talep edebilir. Kurumca eksikliği tespit edilen veya ek olarak istenen diğer bilgi ve belgeler, yetki başvurusunda bulunan derecelendirme kuruluşuna yazılı olarak bildirilir.

(3) Yabancı uyruklu gerçek ve tüzel kişilerden istenilen belgelerin bu kişilerin yerleşik olduğu ülkede kayıtların tutulduğu bir merci ya da sistem olmaması nedeniyle temin edilememesi durumunda, bu durumun ilgili ülkenin yetkili mercilerinden alınacak bir belge ile Kuruma tevsik edilmesi zorunludur.

(4) Bu Yönetmelikte yer alan başvurularla ilgili olarak yurt dışından temin edilecek belgelerin ilgili ülkenin yetkili makamlarınca ve Türkiye’nin o ülkedeki konsoloslüğunca veya Lahey Devletler Özel Hukuku Konferansı çerçevesinde hazırlanan Yabancı Resmi Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesi hükümlerine göre onaylanmış olması ve başvuruya belgelerin noter onaylı tercümelerinin de eklenmesi şarttır.

(5) **(Değişik:RG-20/1/2016-29599)** ⁽¹⁾ Kurulca, bu Yönetmelik kapsamında en az bir ana ve/veya alt varlık kategorisi bazında yetkilendirilmiş bulunan derecelendirme kuruluşlarının diğer ana ve/veya alt varlık kategorileri bazında yetkilendirilmek istemeleri halinde Kuruma yapacakları başvurularda bu Yönetmeliğin diğer maddelerinde yer alan hususlar saklı kalmak kaydıyla birinci fıkranın (i), (ii), (j), (k), (o) ve (ö) bentlerinde yer alan bilgi ve belgeleri sunması yeterlidir.

Bilgi paylaşımı sözleşmesi

MADDE 17 –(1) Yetki başvurusunda bulunan derecelendirme kuruluşunun 16 ncı maddenin ikinci fıkrasında belirtilen bir derecelendirme kuruluşu ile yapacağı bilgi paylaşımı sözleşmesinde;

a) Bilgi paylaşımı yapacak derecelendirme kuruluşunun unvanı ve adresi,

b) Bilgi paylaşımı yapacak derecelendirme kuruluşunun Türkiye’de veya uluslararası derecelendirme uygulamalarında kullandığı usuller ve teknikler konusunda yetki başvurusunda bulunan kuruluşa yapacağı bilgi aktarımına ilişkin esaslar,

c) Yetki başvurusunda bulunan kuruluşun, derecelendirme faaliyetini bilgi paylaşımı yapacak derecelendirme kuruluşu tarafından aktarılan usuller ve teknikler doğrultusunda yürüteceğine ilişkin beyan,

ç) Yetki başvurusunda bulunan kuruluşun derecelendirme faaliyetini gerçekleştirirken verdiği derecelerin açıklanması sırasında bilgi paylaşımı yapacak derecelendirme kuruluşunun adını kullanıp kullanmayacağına ilişkin beyan,

d) Bilgi paylaşımı yapacak derecelendirme kuruluşuna ödenecek ücret,

e) Sözleşmenin süresi ve sona erme şartları,

hakkında hükümler yer almalıdır.

Doğrulama

MADDE 18 – (Değişik:RG-20/1/2016-29599) ⁽¹⁾

(1) Yetkilendirilecek derecelendirme kuruluşlarının 15 inci madde kapsamında oluşturdukları her bir derecelendirme metodolojisinin doğruluğu geriye dönük testlerle bilimsel olarak ispatlanır. Her bir metodolojinin doğrulanmasına ilişkin çalışma, bizzat ilgili derecelendirme kuruluşu tarafından içsel olarak veya doğrulama konusunda yetkin danışmanlık şirketleri veya en az biri doktora derecesine sahip doğrulama konusunda yetkin üç akademisyenden oluşan bir heyet tarafından olumlu/olumsuz görüş verilmek suretiyle rapora bağlanır. Doğrulamanın derecelendirme kuruluşu tarafından içsel olarak gerçekleştirilmesi durumunda, doğrulama yapan kişilerin veya birimin metodolojiyi oluşturan kişilerden ve/veya birimlerden farklı olması ve bağımsızlığının derecelendirme kuruluşunun yönetim kurulu tarafından temin edilmesi şarttır. Bu esas akademisyenlerden oluşan heyette derecelendirme kuruluşunda görevli kişiler hakkında da uygulanır.

(2) Bir doğrulama raporunda asgari olarak;

a) Metodoloji oluşturulurken kullanılan verilerin kalitesine ilişkin analiz ve değerlendirmelere,

b) İlgili metodolojinin iyi ve kötü müşterileri ayrıştırma gücüne ilişkin analizlere,

c) İlgili metodoloji kullanılarak elde edilen skor veya derecelendirme notları için atanan uzun vadeli temerrüt olasılıklarının kalibrasyonunun kalitesinin ölçülmesine ilişkin analizlere,

ç) İlgili metodoloji dokümanının 15 inci maddenin sekizinci fıkrasında yer alan hususlara uygunluğuna,

d) Müşterinin derecelendirme başvurusu yapmasından derecelendirme kuruluşunca müşteriye verilen nihai derecelendirme notunun kamuoyuna açıklanmasına kadar geçen derecelendirme sürecinin uygunluğuna,

e) Doğrulama raporunu hazırlayan kişi veya kuruluşların ilgili metodolojinin, müşterilerin kredi değerliliğini doğru bir şekilde belirleyip belirleyemediğine ilişkin nihai “olumludur” veya “olumsuzdur” görüşüne,

f) Doğrulama raporu gerçek kişiler tarafından hazırlanmış ise, söz konusu kişilerin imza, ad, soyad ve unvanlarına; tüzel kişiler tarafından ise, bu tüzel kişiliğin ticaret unvanı ile imzaya yetkili kişilerinin ad, soyad ve unvanları ile imzalarına,

g) Yapılan analizlerde kullanılan verilerin zaman aralığı ve doğrulama tarihine,

yer verilir.

(3) İkinci fıkranın (b) ve (c) bentlerinde bahsedilen ayrıştırma gücünün ve kalibrasyonun kalitesinin belirlenmesi çalışmaları; hem derecelendirme uzmanlarınca derecelendirme komitesine önerilen derecelendirme notları, hem de kamuya açıklanmasa dahi derecelendirme komitesi onayı sonrasında müşteriye verilen derecelendirme notları kullanılarak ayrı ayrı yapılır.

(4) Derecelendirme kuruluşunun yetkilendirilebilmesi için en az bir hesap dönemini içerecek şekilde yetki başvurusunda bulunduğu metodoloji

veya metodolojiler için geriye dönük testi uygulamış olduğunu Kuruma göstermesi ve bunu belgelendirmesi şarttır.

(5) Bir derecelendirme metodolojisinin doğrulaması yapılırken kamuya açıklanmasa dahi bizzat bu metodoloji kullanılarak verilen talep edilmiş veya talep edilmemiş derecelendirme notları kullanılır, tanınan derecelendirme notları kullanılmaz.

(6) Kurum, derecelendirme kuruluşundan metodolojisinin Kurumca belirlenecek üçüncü bir tarafça yeniden doğrulanmasını isteyebilir.

Yetkilendirme ve doğrudan tanıma

MADDE 19 –(1) Yetki için başvuruda bulunulan ana ve/veya alt varlık kategorisi itibarıyla Kurumca yapılacak değerlendirme sonucunda Kurulca uygun görülecek derecelendirme kuruluşları, bu Yönetmelik kapsamında ana ve/veya alt varlık kategorisinde yer alan müşterilerine verdikleri derecelendirme notlarının Kanun veya Kanuna istinaden çıkarılan düzenlemelerde öngörülen derecelendirmeye dayalı uygulamalarda dikkate alınabilmesi hususunda yetkilendirilir.

(2) Yurt içinde ya da yurt dışında derecelendirme yapma yetkisinin iptal edilmesine sebep olan hususların giderilmiş ve yetkisinin iade edilmiş olması durumunda derecelendirme kuruluşunun bu Yönetmelik kapsamında yetkilendirme hususu Kurulca değerlendirilir.

(3) (**Değişik:RG-20/1/2016-29599**)⁽¹⁾ Kurul, muadil düzenleme ve denetleme yapısına sahip yabancı ülkelerin yetkili otoritelerince yetkilendirilmiş bir derecelendirme kuruluşunu, bu Yönetmelikte yer alan kalitatif ve kantitatif değerlendirme kriterlerini dikkate alarak tanyabilir.

(4) (**Mülga:RG-20/1/2016-29599**)⁽¹⁾

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Derecelendirme Kuruluşlarının Faaliyetleri

Reklam yasağı

MADDE 20 –(1) Yetkilendirilen derecelendirme kuruluşları iş elde etmek için dolaylı veya dolaysız reklam sayılabilecek faaliyetlerde bulunamazlar. Ancak, kendilerini tanıtıcı bilgiler içeren broşürler hazırlayıp dağıtabilir, kendileri için eleman aramaya yönelik ilanlar verebilir, eğitim verebilir, mesleki konularda bilimsel nitelikte yayın yapabilir, seminer, konferans gibi toplantılar düzenleyebilirler.

(2) Birinci fıkrada kapsamındaki uygulamalar ile müşteriler nezdinde yapılacak görüşmelerde, bir derecelendirme kuruluşunun diğer bir ya da bir kaç derecelendirme kuruluşuyla karşılaştırması yapılamaz.

Derecelendirme talebi ve sözleşmesi

MADDE 21 –(1) Yetkilendirilen derecelendirme kuruluşlarının öngörülen derecelendirme uygulamaları kapsamında bir derecelendirme faaliyetinde bulunabilmesi için derecelendirme talebinde bulunan müşteri ile yazılı bir sözleşme yapmaları zorunludur. Bu zorunluluk talep edilmemiş derecelendirmeler için aranmaz. Talep yazısında aksi açık bir şekilde belirtilmedikçe veya mahiyet itibarıyla öngörülen derecelendirme uygulamaları kapsamı dışında olmadıkça, yapılan derecelendirmenin öngörülen derecelendirme uygulamaları kapsamında yapılan bir derecelendirme olduğu kabul edilir.

(2) Birinci fıkraya uyarınca düzenlenecek sözleşmelerde asgari olarak;

- Derecelendirme kuruluşunun unvanı ve merkez adresinin,
 - Derecelendirme hizmetinden faydalanacak müşterinin unvanı ve merkez adresinin,
 - Sözleşmenin amacı, konusu ve varsa özel nedenlerinin,
 - Görevlendirilecek derecelendirme uzmanının veya uzmanlarının adı ve soyadının,
 - Sözleşmenin süresinin ve sona ermesinin şartlarının,
 - Derecelendirme kuruluşuna ödenecek ücretin,
 - Tarafların sorumluluklarının ve yükümlülüklerinin,
 - Mesleki sorumluluk sigortası yaptırılacağı,
 - Derecelendirme notunun öngörülen derecelendirme uygulamaları kapsamında hangi amaçlarla kullanılacağı,
- belirtilmesi şarttır.

(3) Mahiyeti itibarıyla öngörülen derecelendirme uygulamalarında kullanılacak bir derecelendirme olmakla birlikte, birinci fıkraya uyarınca alınan derecelendirme talep yazısında, yapılacak derecelendirmenin Kanun veya Kanuna istinaden çıkarılan düzenlemelerde öngörülen derecelendirmeye bağlı uygulamalarda kullanılmayacağı belirtilenler sonradan hiçbir şekilde bu uygulamalara esas alınmazlar.

Derecelendirme sözleşmesinin feshi

MADDE 22 – (1) Yetkili derecelendirme kuruluşları, Kanun veya Kanuna istinaden çıkarılan düzenlemelerde öngörülen derecelendirmeye bağlı uygulamalarda kullanılacak derecelendirmeler kapsamındaki derecelendirmenin faaliyetlerinin önemli ölçüde sözleşme hükümlerine aykırı olarak sınırlandırılması, talep edilen bilgi ve belgelerin sağlanamaması, suistimalden kaynaklanan yanlış bir beyanda bulunulması veya benzeri durumların gerçekleşmesi ihtimali söz konusu ise derecelendirme faaliyetinin her aşamasında çekilebilir.

(2) Yetkili derecelendirme kuruluşunun derecelendirme faaliyetinden çekilmesi ya da bu kuruluş tarafından 21 inci maddenin ikinci fıkrasının (g) bendi uyarınca, 30 uncu maddede belirlenen usul ve esaslara uygun bir şekilde mesleki sorumluluk sigortasının yaptırılmaması derecelendirme sözleşmesinin feshi olarak kabul edilir.

(3) Derecelendirme sözleşmesinin tarafının banka olması ve yetkili derecelendirme kuruluşunun ikinci fıkrada kapsamında çekilmesi halinde, durum ilgili yetkili derecelendirme kuruluşuna gerekçesi ile birlikte Kuruma bildirilir.

(4) Bankanın derecelendirme sözleşmesini feshedebilmesi için derecelendirme sözleşmesine aykırı hareket edilmesi veya derecelendirme faaliyetinin bu Yönetmelikte belirtilen esaslara göre yapılmaması ve bunlara ilişkin sunulacak kanıtların Kurumca uygun görülmesi koşulu aranır.

(5) Yetkili derecelendirme kuruluşunca ikinci fıkrada kapsamında derecelendirme sözleşmesinin feshedilmesi halinde, verilen derecelendirme notunun kamuoyuna ya da sadece müşteriye açıklanmış olmasına bağlı olarak kamuoyu veya müşteri, derecelendirme sözleşmesinin sona erdiği hakkında da bilgilendirilmelidir.

(6) Bu maddede belirtilen gerekçelerle derecelendirme sözleşmesinin feshi halinde aynı yetkili derecelendirme kuruluşu ile tekrar derecelendirme sözleşmesi imzalanabilmesi için en az iki hesap döneminin geçmesi zorunludur.

Derecelendirme faaliyeti

MADDE 23 –(1) Yetkili derecelendirme kuruluşları yetkilendirildikleri derecelendirme faaliyetlerini aşağıda belirtilen usul ve esaslara uygun olarak yürütürler:

a) Derecelendirme uzmanlarının Kuruma bildirilen ve kamuoyuna açıklanan derecelendirme metodolojilerine veya bilgi paylaşımı sözleşmesine uygun olarak bilgi toplamalarını ve bu bilgileri önyargısız analiz etmelerini sağlayacak yazılı süreçler belirlenmelidir.

b) Müşterinin ve derecelendirme faaliyetinin niteliğine göre, müşteri ile derecelendirme ücretine ilişkin yapılan görüşmelere katılanlar dışından seçilecek gerekli sayıda ve yeterlilikte derecelendirme uzmanı tahsis edilmelidir.

c) Kredi değerliliğinin derecelendirmesinde, bağımsız denetim kuruluşlarınca veya 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununa göre ruhsat almış, denetim yetkisine sahip meslek mensupları tarafından Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunca belirlenmiş muhasebe ilkelerine uygunluğu onaylanmış finansal tablolar esas alınmalıdır.

ç) Derecelendirmenin bu Yönetmelik hükümlerine ve yetkili derecelendirme kuruluşunca uygulanacağı açıklanan derecelendirme metodolojilerine

uygun yapıldığını kanıtlayacak çalışma kâğıtları hazırlanmalı, bunlar ile derecelendirme görüşünü destekleyecek diğer bilgi ve belgelere ilişkin kayıt düzeni oluşturulmalıdır.

d) Bir müşterinin hangi ana ve/veya alt varlık kategorisine dahil olduğunun, dolayısıyla derecelendirme notunun belirlenmesinde hangi metodolojinin kullanılacağını ve derecelendirme uzmanları tarafından hazırlanan çalışma kâğıtları, ekleri ve bunlara ilişkin görüşler esas alınarak müşteriye verilecek nihai derecelendirme notunun yetkili derecelendirme kuruluşu tarafından oluşturulması gereken derecelendirme komitesince belirlenmesi zorunludur.

e) (**Değişik:RG-6/7/2018-30470**) Derecelendirme faaliyetlerinin sonuçları ve derecelendirme notları, asgari yılda bir kez olmak üzere, derecelendirme sözleşmesinde kararlaştırılacak periyotlarda veya müşterinin kredi değerliliğini veya verilen derecelendirmeye esas oluşturan bilgileri etkileyecek makro ekonomik veya müşteriye ilişkin finansal ya da finansal olmayan koşullarda önemli bir değişiklik olması gibi durumlarda, gelişmeler sürekli takip edilmek suretiyle güncellenmeli, gerektiğinde derecelendirme notu değişikliği yapılmalı ve bu durumda, yeni derecelendirme notu ile birlikte bir önceki derecelendirme notunun değiştirilme gerekçesi risk merkezine bildirilmelidir, söz konusu not daha önce kamuya açıklanmış bir not ise yeni derecelendirme notu ile birlikte bir önceki derecelendirme notunun değiştirilme gerekçesi ayrıca kamuya açıklanmalıdır.

f) (**Değişik:RG-6/7/2018-30470**) Bir müşteri hakkında talep edilmemiş derecelendirme notu verilmesinde, bu Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslara uygun olarak son iki hesap dönemi içerisinde talep edilmiş derecelendirme yapılmış olması ve verilecek derecelendirme notlarının en fazla altı aylık dönemler itibarıyla gözden geçirilerek gerekçesi ile birlikte Risk Merkezine bildirilmesi esastır. Bir müşteriye talep edilmemiş derecelendirme notu, bu müşteri için talep edilmiş derecelendirmenin yapılmasından sonraki iki hesap dönemi içerisinde bir defaya mahsus olarak verilebilir.

g) Bir müşteriye verilecek talep edilmemiş derecelendirme notunun, bankaların sermaye yeterliliği oranının hesaplanmasında dikkate alınabilmesi için bu derecelendirme notunun belirlenmesinde ilgili müşteriye talep edilmiş derecelendirme notu verebilecek kadar detaylı analizler yapılmış olması esastır.

ğ) Bankalar hakkında talep edilmemiş derecelendirme notu verilemez.

(2) Yetkili derecelendirme kuruluşları müşterilerine verdikleri derecelendirme notlarını bir rapor halinde ilgili müşteriye sunar. Bu raporun hazırlanma tarihi derecelendirme notlarının müşteriye verildiği tarih olarak kabul edilir. Bir derecelendirme raporunda asgari olarak aşağıdaki hususlara yer verilir;

a) Derecelendirilen müşterinin ticaret unvanı, merkezinin adresi ve iletişim bilgileri,

b) Derecelendirme faaliyetinin gerçekleştirildiği zaman aralığı,

c) Derecelendirme faaliyeti sırasında varsa esas alınan finansal tabloların tarihleri,

ç) Müşteriye verilen derecelendirme notlarını ve dolayısıyla müşterinin kredi değerliliğinin etkileyen müşteriye özgü faktörler, esas alınan finansal veriler ve müşterinin faaliyet gösterdiği sektöre ilişkin özet değerlendirmeler,

d) Müşteriye verilen derecelendirme notları, geçerlilik süreleri ve rapor tarihi,

e) Derecelendirme faaliyetini yürüten derecelendirme uzmanı veya uzmanları ile nihai derecelendirme notunu belirleyen derecelendirme komitesi üyelerinin ad, soyad, unvan, imza ve iletişim bilgileri,

f) Derecelendirme kuruluşunun ticari unvanı, merkezinin adresi ve iletişim bilgileri,

g) Kurulca istenecek diğer bilgiler.

Sırların saklanması

MADDE 24 –(1) Yetkili derecelendirme kuruluşunun ortakları, yönetim kurulu başkan ve üyeleri, (**Mülga ibare:RG-2/4/2015-29314**)(...) yöneticileri ile derecelendirme komitesi üyeleri ve derecelendirme uzmanları, 5 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen derecelendirme faaliyetleri sırasında öğrendikleri, bu Yönetmelik uyarınca kamuoyuna açıklanması zorunlu olan bilgiler hariç olmak üzere, bankalar ile bankaların müşterilerine ait sırları ve diğer müşterileri ile yapacakları derecelendirme sözleşmelerinde kararlaştırılacak sır kapsamındaki bilgileri açıklayamaz, kendilerinin veya üçüncü kişilerin menfaatlerine kullanamazlar. Yetkili derecelendirme kuruluşları sır niteliğindeki bilgilerin korunmasına yönelik her türlü tedbir almakla yükümlüdür.

(2) Derecelendirme uzmanları birinci fıkradaki bilgileri sadece derecelendirme analizlerinde kullanabilirler.

(3) Yetkili derecelendirme kuruluşunun ortakları, yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile (**Mülga ibare:RG-2/4/2015-29314**) (...) yöneticileri, derecelendirme komitesi üyeleri ya da derecelendirme uzmanları müşterilerinin 5 inci maddenin birinci fıkrası kapsamındaki derecelendirme faaliyeti ile ilgili görüşleri ya da gelecekteki muhtemel uygulamaları hakkında kamuoyuna açıklamada bulunamazlar.

(4) Birinci fıkradaki bilgi ve belgelerin konusunun suç teşkil etmesi halinde bunların yetkili mercilere intikali, sırların saklanmasına aykırılık oluşturmaz.

Derecelendirme notlarının ve diğer gerekli bilgilerin kamuoyuna açıklanması

MADDE 25 – (1) 16 ncı madde kapsamında yapılan yetki başvurusu sırasında kullanılacağı belirtilen derecelendirme metodolojisi esas alınarak verilecek derecelendirme notu ya da verilen bir derecelendirme notunun güncellenmesi sonrasında yapılacak değişiklik kamuoyuna açıklanmadan önce yanlış yargılara ulaşılmasını önlemek için müşteriye bilgi verilir.

(2) Bankalara ve banka dışındaki müşterilerden sadece onayı olanlara ait derecelendirme notları ve bu Yönetmelik kapsamında kamuoyuna açıklanması gereken diğer bilgiler ile bunlardaki değişiklik ve güncellemeler, en geç bir hafta içinde yetkili derecelendirme kuruluşu tarafından kamuya açıklanır. Kamuya açıklamalardan önce yetkili derecelendirme kuruluşunun ortakları, yönetim kurulu başkan ve üyeleri, (**Mülga ibare:RG-2/4/2015-29314**)(...) yöneticileri, derecelendirme komitesi üyeleri ve derecelendirme uzmanlarınca kamuoyuna yazılı veya sözlü bilgi verilemez.

(3) Bu Yönetmelik kapsamında derecelendirme kuruluşu tarafından kamuya açıklanması öngörülen diğer bilgi ve belgelere ilave olarak aşağıdaki hususlar da yetkili derecelendirme kuruluşu tarafından kamuya açıklanır;

a) Her bir derecelendirme metodolojisi için 15 inci maddenin sekizinci fıkrasına uyumlu olarak hazırlanan, (b) bendi hariç aynı fıkradaki diğer tüm hususları içeren ve potansiyel kullanıcıların kolaylıkla anlayabileceği bir şekilde sunulan metodoloji dokümanının özeti,

b) (**Değişik:RG-20/1/2016-29599**)⁽¹⁾ Derecelendirme not cetvellerinin eşleştirildiği ve 15 inci maddenin altıncı ve yedinci fıkralarında belirtilen ana derecelendirme not cetvelleri, cetvellerdeki her bir derecelendirme notu için 15 inci maddenin altıncı fıkrasında belirtilen uzun dönem tahmini temerrüt olasılıkları ve ilgili derecelendirme notlarına ilişkin 26 ncı maddenin ikinci fıkrasında belirtilen birikimli temerrüt oranları, her bir derecenin ifade ettiği anlam, her bir dereceden diğer derecelere kaymalara ilişkin istatistikleri ve notlar arası geçiş matrisi,

c) Derecelendirme kuruluşunun ana sözleşmesi, ticaret unvanının tam açılımı, organizasyon şeması, merkezinin ve varsa temsilciliklerinin iribat bilgileri,

ç) (**Değişik:RG-20/1/2016-29599**)⁽¹⁾ Derecelendirme kuruluşunun verdiği derecelendirme notlarını öngörülen derecelendirme uygulamalarında kullanacağını taahhüt eden veya kredi tahsis, fiyatlandırma ve benzeri alanlarda kullanan bankaların listesi.

d) (**Ek:RG-20/1/2016-29599**)⁽¹⁾ Derecelendirme kuruluşunun etik ilkelere metni,

e) (**Ek:RG-20/1/2016-29599**)⁽¹⁾ Derecelendirmesi yapılan karşı tarafların ücretlendirmesine ilişkin genel çerçeve.

(4) Kurum, internet sitesi aracılığıyla yetkili derecelendirme kuruluşlarının ticaret unvanlarını, merkezlerinin iletişim bilgilerini, internet adreslerini, yetkilendirildiği ana ve alt varlık kategorilerini, bankaların sermaye yeterliliği oranının hesaplanmasında dikkate alınacak ana derecelendirme not cetvelinin eşleştirildiği kredi kalitesi kademelerini kamuya açıklar.

(5) Bu Yönetmelik kapsamında yetkili derecelendirme kuruluşları tarafından kamuya açıklanması öngörülen hususlar, bu kuruluşların internet siteleri aracılığıyla ücretsiz olarak kamuya açıklanır. Yönetmelik kapsamında kamuya açıklanması zorunlu tutulmayan hususların yetkili derecelendirme kuruluşları tarafından kullanıcılarına veya üyelerine ücretsiz veya bir bedel karşılığında erişim sağlanması durumunda, bu erişimin tüm kullanıcılara eşit şartlarda sağlanması esastır.

(6) (MülgaRG-20/1/2016-29599) (1)

Eşleştirme

MADDE 26 – (Değişik:RG-20/1/2016-29599) (1)

(1) Yetkili derecelendirme kuruluşları tarafından verilen derecelendirme notlarının sermaye yeterliliği oranının hesaplanmasında hangi kredi kalitesi kademesine tekabül ettiği Kurulca belirlenir ve Kurumun internet sitesinden kamuya açıklanır. Kurul, gerekli gördüğü hallerde veya yetkili derecelendirme kuruluşunun başvurusu üzerine daha önce belirlediği eşleştirmeleri değiştirebilir.

(2) Kurulca eşleştirmenin yapılması veya yeniden gözden geçirilmesi amacıyla yetkili derecelendirme kuruluşları, kullandıkları tüm ana derecelendirme not cetvellerinde yer alan her bir derecelendirme notu için her yıl, son iki yıla ait üç yıllık birikimli temerrüt oranlarını ve üç yıllık birikimli temerrüt oranlarının on yıllık ortalamalarını veya üç yıllık birikimli temerrüt oranlarının on yıllık ortalamalarının hesaplanmasının mümkün olmadığı durumlarda uzun vadeli tahmini temerrüt olasılıklarını takip eden yılın Ocak ayı içerisinde Kuruma iletir ve internet sitesinden kamuya açıklar. Mütemerrit müşteriler, temerrüte düştükleri tarihten doksan gün öncesinde sahip oldukları derecelendirme notunun birikimli temerrüt oranının hesaplanmasında dikkate alınır. Doksan gün öncesinde müşteriye verilmiş bir derecelendirme notu bulunmamakta ise bu doksan günlük süre içerisinde verilen ilk derecelendirme notu birikimli temerrüt oranının hesaplanmasında kullanılır.

(3) Ana derecelendirme not cetvelinde yer alan her bir derecelendirme notu için ikinci fıkrada belirtilen birikimli temerrüt oranlarının derecelendirme kuruluşu tarafından temin edilememesi veya edilse bile Kurumca yeterli ve anlamlı görülmemesi durumunda, bu yetkili derecelendirme kuruluşu, Kurulca belirlenecek eşleştirmeye temel teşkil etmek üzere bilimsel gerçeklerle desteklediği eşleştirme önerisini bir rapor halinde Kuruma sunar. Kurulun, bu önerinin bilimsel gerçeklerle desteklenmediğine veya her halükarda verilen derecelendirme notlarının ifade ettiği tahmini temerrüt oranlarının belirlenemeyeceğine kanaat getirmesi durumunda, derecelendirme kuruluşunun ana derecelendirme not cetvelinde yer alan derecelendirme notları Kurulca söz konusu varlık kategorisinin derecelendirilmemiş olması durumunda alacağı risk ağırlığına tekabül edecek kredi kalitesi kademelerine eşleştirilir.

(4) Birikimli temerrüt oranlarının hesabında bizzat yetkili derecelendirme kuruluşunun kullandığı metodolojiler neticesinde verilen talep edilmiş veya talep edilmemiş derecelendirme notları kullanılır, tanınan derecelendirme notları kullanılmaz.

(5) Derecelendirme kuruluşunun piyasada yeni olması nedeni ile on yıllık temerrüt verisi toplayacak kadar derecelendirme yapmamış ancak 10 uncu maddenin birinci fıkrasındaki şartları taşıyor olması durumunda Kurul ilgili varlık kategorisi bazında verdiği tüm derecelendirme notlarının Kurulca belirlenen bir süre boyunca söz konusu varlık kategorisinin en az 23/10/2015 tarihli ve 29511 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğe göre derecelendirilmemiş olması durumunda alacağı risk ağırlığına tekabül edecek kredi kalitesi kademesine eşleştirilmesine karar verebilir veya derecelendirme kuruluşunun her bir derece için üç yıllık birikimli temerrüt olasılıklarının on yıllık ortalaması hakkındaki tahminini alarak derecelendirme kuruluşunu bundan sonra bu olasılıklara bağlı olarak belirlenen risk ağırlıklarından dolayı sorumlu tutabilir veya son üç yıla ilişkin derecelendirme faaliyetinden elde edilen birikimli temerrüt olasılığını dikkate alabilir.

Diğer derecelendirme kuruluşu notlarının tanınması

MADDE 27 – (Başlığı ile birlikte değişik:RG-20/1/2016-29599) (1)

(1) Yetkili bir derecelendirme kuruluşu hangi ilişkiye dayanırsa dayansın başka bir derecelendirme kuruluşunun verdiği notu kendi verdiği not olarak veya bu izlenimi yaratacak şekilde açıklayamaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Yetkinin Kaldırılması ve Mesleki Sorumluluk Sigortası

Yetkinin sürekli olarak iptali

MADDE 28 – (1) Kurumca aşağıdaki hallerin bir veya birkaçının tespit edilmesi halinde derecelendirme kuruluşunun sahip olduğu ana ve/veya alt varlık kategorileri bazındaki tüm yetkileri Kurulca sürekli olarak kaldırılır:

- (e) bendi hariç olmak üzere 13 üncü maddenin birinci fıkrasında belirlenen yetkilendirme koşullarının kaybedilmesi.
- 6 ncı maddede belirtilen meslek ilkelerine ya da 20 nci maddenin ikinci fıkrasına aykırı davranıldığı tespit edilmesi.
- 9 uncu maddede belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yetkili derecelendirme kuruluşunun ortaklarının, yönetim kurulu başkan ve üyelerinin, (Mülga ibare:RG-2/4/2015-29314)(...) yöneticilerinin ve derecelendirme komitesi üyelerinin bağımsızlıklarının ortadan kalkmasına karşın yetkili kuruluşun derecelendirme hizmetinden çekilmemesi veya derecelendirme uzmanlarının bağımsızlıklarının ortadan kalkmasına karşın müşterinin derecelendirme notunun verilmesi sürecinde yer aldıklarının tespit edilmesi.
- Derecelendirme faaliyetinin 23 üncü ve 24 üncü maddelerde belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yürütülmemesi.
- Kesintisiz olarak iki hesap dönemi itibarıyla yetkilendirildiği varlık kategorisi bazında derecelendirme faaliyetinde bulunulmaması.
- Birden fazla olmak üzere Kanunun 36 ncı maddesi uyarınca ve 30 uncu maddede belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yaptırılması zorunlu olan mesleki sorumluluk sigortasının yaptırılmaması.
- Kasıtlı olarak eksik, hatalı, yanıltıcı bilgiler kullanılarak gerçeğe aykırı derecelendirme notu verilmesi.
- Ortakların 14 üncü maddede belirtilen şartları kaybetmesi ya da bu şartlara ilişkin kendilerinden alınan beyanların gerçeğe aykırı olduğunun tespit edilmesi.

ğ) (Ek:RG-6/7/2018-30470) Herhangi bir sebeple tüzel kişi ortaklarının doğrudan veya dolaylı ortaklık paylarının %10’u geçmesinden dolayı Yönetmelik hükümlerine aykırılık oluşması durumunda Kurul’dan uyum sağlanıncaya kadar süre talep edilerek uyuma yönelik eylem planının sunulmaması veya bu durum sonrasında Kurulca verilen sürede uyumun sağlanamaması.

(2) Kurumca aşağıdaki hallerin bir veya birkaçının tespit edilmesi halinde Kurulca derecelendirme kuruluşunun ilgili ana ve/veya alt varlık kategorisi bazında yetkisi sürekli olarak kaldırılır:

a) (Değişik:RG-20/1/2016-29599) (1) Yapılan yerinde denetimler sonucu Kurulca belirlenen sürede eksikliklerin giderilmediğinin tespit edilmesi.

b) (Değişik:RG-20/1/2016-29599) (1) Yapılan yerinde denetimler sonucu derecelendirme metodolojisinin 15 inci maddede yer alan nitelikleri önemli ölçüde kaybettiğinin tespit edilmesi.

c) (Mülga:RG-20/1/2016-29599) (1)

ç) (Mülga:RG-20/1/2016-29599) (1)

(3) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (e) bendine aykırı bir durumun oluşması halinde yetkinin sürekli iptali hususu Kurulca değerlendirilir.

(4) Kurumca derecelendirme kuruluşunun yetkisinin sürekli iptaline yol açan hususlarda sorumluluğu tespit edilen derecelendirme kuruluşu ortaklarının, yönetim kurulu başkan ve üyelerinin, (Mülga ibare:RG-2/4/2015-29314)(...) yöneticilerinin, derecelendirme komitesi üyelerinin ve

derecelendirme uzmanlarının bir başka derecelendirme kuruluşunda çalışmasını yasaklamaya Kurul yetkilidir.

(5) Yetkinin sürekli olarak iptalinden önce yetkili derecelendirme kuruluşunun savunmasını almak üzere Kurum tarafından yazılı tebligatta bulunulur. Yetkinin sürekli olarak iptalinde bir ay içinde savunma verilmemesi halinde savunma hakkından feragat edildiği kabul edilir.

(6) Yetkinin sürekli olarak iptaline ilişkin karar Kurumun internet sayfasında ilan edilir. İlan tarihinden itibaren müşterinin yetkili derecelendirme kuruluşuna karşı olan mali yükümlülükleri ile bu Yönetmelik kapsamındaki yükümlülükleri sona erer.

Yetkinin geçici olarak iptali

MADDE 29 –(1) Kurumca aşağıdaki hallerin bir veya birkaçının tespit edilmesi halinde, yetkili derecelendirme kuruluşunun altı aydan fazla olmamak üzere geçici olarak yetkilendirildiği tüm ana ve/veya varlık kategorisi bazındaki yetkilerini kaldırmaya Kurul yetkilidir:

a) Kurumca istenen bilgi ve belgelerin kasten zamanında, tam ve doğru olarak verilmemesi.

b) 12 nci madde uyarınca oluşturulması zorunlu olan kalite güvencesi sisteminde eksiklikler bulunması.

c) Kalite güvencesi sisteminde sorumlu yönetim kurulu üyeleri, derecelendirme komitesi üyeleri ve derecelendirme uzmanlarında, birinci fıkrasının (a) bendi hariç olmak üzere 14 üncü madde hükümlerine aykırılık oluşması nedeniyle gerekli değişikliklerin yapılmaması.

ç) 20 nci maddenin birinci fıkrasına aykırı davranıldığının tespit edilmesi.

d) Derecelendirme komitesinde Kuruma bildirilenler dışında kişilerin yer alması.

e) Kurum tarafından uyarı konusu yapılan hususların tekrar edilmesi ya da bir hesap dönemi içerisinde bir defadan fazla yerine getirilmemesi.

f) **(Ek:RG-20/1/2016-29599)** ⁽¹⁾ 11 inci madde kapsamında mesleki özen ve titizliğe uygun hareket edilmediğinin tespit edilmesi.

(2) Yetkinin geçici olarak kaldırılmasından önce yetkili derecelendirme kuruluşunun savunmasını almak üzere Kurum tarafından yazılı tebligatta bulunulur. Yetkinin geçici olarak kaldırılmasında bir ay içinde savunma verilmemesi halinde savunma hakkından feragat edildiği kabul edilir.

(3) Yetkinin geçici olarak kaldırılmasına ilişkin karar Kurumun internet sayfasında ilan edilir. İlan tarihinden itibaren müşterinin yetkili derecelendirme kuruluşuna karşı olan mali yükümlülükleri ile bu Yönetmelik kapsamındaki yükümlülükleri sona erer.

Mesleki sorumluluk sigortası

MADDE 30 –(1) Sigorta teminatı müşteri ile imzalanan derecelendirme sözleşmesinde öngörülen tutarın iki katından az olmamak üzere, öngörülen derecelendirme uygulamaları kapsamında yapılan ve 21 inci maddenin üçüncü fıkrası kapsamına girmeyen derecelendirme faaliyetleri sonucunda verilecek derecelendirme notları nedeniyle oluşabilecek zararların tazminini teminen Kanunun 36 ncı maddesi uyarınca, derecelendirme kuruluşları derecelendirme sözleşmesinin imzalandığı tarihten itibaren yedi gün içinde genel şartları Hazine Müsteşarlığınca belirlenen mesleki sorumluluk sigortası yaptırırlar.

(2) Mesleki sorumluluk sigortası yaptırılacak sigorta şirketi, derecelendirme sözleşmesi yapılan müşteri ya da müşterinin doğrudan ya da dolaylı olarak kontrol ettiği iştiraki veya bağlı ortaklığı olamaz.

(3) **(Değişik:RG-20/1/2016-29599)** ⁽¹⁾ Birinci fıkrada belirtilen mesleki sorumluluk sigortasına esas tutar, yetkili derecelendirme kuruluşunun geçmiş yıla ilişkin ciro tutarından az olmamak üzere yönetim kurulunca kabul edilen cari yıla ilişkin bütçelenen ciro tutarının asgari iki katı esas alınarak belirlenir. Belirlenen bu tutar sigorta poliçesinde açıkça belirtilir.

(4) Tanınan derecelendirme notları için de yetkili derecelendirme kuruluşu tarafından mesleki sorumluluk sigortası yaptırılması zorunludur.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Kuruma ve risk merkezine bildirim

MADDE 31 – (Başlığı ile birlikte değişiklik:RG-20/1/2016-29599) ⁽¹⁾

(1) Yetkili derecelendirme kuruluşları, esas sözleşmelerindeki ve adreslerindeki değişiklikleri iki hafta içerisinde; nitelikli paya sahip ortakları, kalite güvencesi sisteminde sorumlu yönetim kurulu üyeleri ile derecelendirme komitesi üyelerinde meydana gelen değişiklikler ile 14 üncü maddede öngörülen koşullardaki değişiklikleri, değişiklik veya istihdam edilme tarihinden itibaren en geç bir ay içinde bu Yönetmelikte aranan şartları taşıdıklarını gösteren belgeler ve atanmalarına veya seçilmelerine ilişkin karar örnekleri ile birlikte Kuruma bildirirler. Kurumca yapılan değerlendirme neticesinde otuz gün içerisinde olumsuz görüş bildirilmeyen değişiklikler geçerli sayılır. Bu fıkrada uyarınca Kuruma bildirilmesi zorunlu olanlar dışında kalan ortakların ve derecelendirme uzmanlarının bu Yönetmelik kapsamında aranan şartları taşıdığının takibi ve 14 üncü maddede yer alan bilgi ve belgelerin bunlar için de hazırlanıp muhafaza edilerek talep halinde Kuruma ibrazı derecelendirme kuruluşunun sorumluluğundadır.

(2) **(Değişik:RG-6/7/2018-30470)** Talep edilmiş veya talep edilmemiş derecelendirme notlarının 5411 sayılı Kanun ve alt düzenlemelerinde öngörülen derecelendirme uygulamalarında dikkate alınabilmesi için bu derecelendirme notlarının ilgili derecelendirme kuruluşu tarafından Risk Merkeze bildirilmiş olması esastır.

(3) **(Değişik:RG-6/7/2018-30470)** Yetkili derecelendirme kuruluşları, tanınan derecelendirme notları dahil derecelendirme notlarına ilişkin bilgilerini ve Kurumun belirleyeceği diğer bilgileri bankaların paylaşımına açılmak üzere Risk Merkeze raporlar.

(4) Derecelendirme kuruluşu 5 inci maddenin üçüncü fıkrası kapsamında yetkilendirildiği ana ve/veya alt varlık kategorisi için kullandığı metodolojilerin her biri için yıl sonları itibarıyla gerçekleştirilmiş olan geriye dönük test sonuçlarını içeren ve 18 inci maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarına uygun olarak hazırlanmış değerlendirme raporunu izleyen yılın Mart ayı sonuna kadar Kuruma raporlar.

(5) Yetkili veya yetkilendirilecek derecelendirme kuruluşlarının kendisi veya üçüncü kişiler tarafından kuruluşun faaliyetleri ile ilgili olarak hazırlanan her türlü bilgi, belge, rapor ve her ne ad altında olursa olsun her türlü dokümanın Türkçe olması veya yeminli mütercimler tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olması esastır.

Gözetim ve denetim

MADDE 32 – (1) Kurum yetkili derecelendirme kuruluşlarından her türlü bilgi ve belgeyi isteyebilir.

(2) Kurum, bankaların sermaye yeterliliği oranının hesaplanmasında kullanılacak olan derecelendirme notlarının yüksek kalitede kalmasını temin etmek için yetkilendirilme tarihini müteakip her 5 yıl sonunda veya gerekli gördüğü takdirde yetkili derecelendirme kuruluşunun bu Yönetmeliğin 10 uncu, 18 inci ve 26 ncı maddelerine uyumluluğunu değerlendirebilir ve gerekli gördüğü diğer hususları da içerecek şekilde denetime tabi tutabilir.

(3) Kurum, makro ekonomik koşullarda veya derecelendirilen müşterilere ilişkin finansal koşullarda önemli bir değişiklik olması durumunda ve her halükarda hesap dönemleri itibarıyla yetkili derecelendirme kuruluşunun kendi derecelendirmelerini sürekli gözden geçirmeye tabi tuttuğunu uygun göreceği periyotlarda izleyebilir.

(4) Metodolojilerde önemli değişiklikler gerçekleştiğinde veya bildirilen değişikliklerin Kurumca önemli olduğu değerlendirildiğinde Kurum;

a) İlgili ana ve/veya alt varlık kategorisi için doğrulamanın yeniden yapılmasını,

b) Bilimsel gerçeklerle desteklediği yeni bir eşleştirme önerisi yapılmasını,

c) İlgili ana ve/veya alt varlık kategorisi bazında derecelendirme kuruluşunun yetkisinin iptal ederek yetkilendirme başvurusunun yeniden yapılmasını veya

ç) Uygun göreceği başka bir talimatın gerçekleştirilmesini isteyebilir.

Finansal tablo düzenleme ve bağımsız denetim yükümlülüğü

MADDE 33 –(1) Yetkili derecelendirme kuruluşlarının Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunca belirlenmiş muhasebe ilkelerine uygun hazırlanmış yıllık finansal tabloları, 1/11/2006 tarihli ve 26333 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bankalarda Bağımsız Denetim Gerçekleştirecek Kuruluşların Yetkilendirilmesi ve Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik uyarınca yetkilendirilmiş bağımsız denetim kuruluşlarınınca denetlenir.

(2) Yetkili derecelendirme kuruluşları, genel kurul toplantılarını izleyen otuz gün içerisinde bağımsız denetimden geçmiş yıllık finansal tabloları ile bağımsız denetim raporlarının birer örneğini Kuruma gönderirler ve internet sayfalarında kamuoyuna açıklarlar.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 34 –(1) 1/11/2006 tarihli ve 26333 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Derecelendirme Kuruluşlarının Yetkilendirilmesine ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

İntibak

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmelikle yürürlükten kaldırılan Yönetmelik uyarınca yetkilendirilen derecelendirme kuruluşlarının yetkilerinin devam etmesi için bu kuruluşların 1/7/2012 tarihine kadar bu Yönetmelikte yer alan tüm hususlara uyum sağlamaları ve 5 inci maddenin üçüncü fıkrasında yer alan ana ve/veya alt varlık kategorileri bazında yeniden yetkilendirilmek üzere Kuruma başvuruda bulunmaları zorunludur. Başvurunun belirtilen tarihe kadar yapılması durumunda, derecelendirme kuruluşunun yetkisi Kurulun yeniden yetkilendirmeye ilişkin olumlu veya olumsuz kararı kamuya açıklanana kadar devam eder. Başvurunun belirtilen tarihe kadar yapılmaması durumunda ise derecelendirme kuruluşunun yetkisi bu tarih itibarıyla sona erer.

(2) Bu Yönetmelikle yürürlükten kaldırılan Yönetmelik uyarınca yetkilendirilen derecelendirme kuruluşlarının intibak süresi boyunca müşterilerine verdikleri tüm derecelendirme notları dördüncü kredi kalitesi kademesine eşleştirilir. Bu fıkra uygulaması bakımından, intibak süresi, birinci fıkra uyarınca Kuruma başvuruda bulunan derecelendirme kuruluşları için Kurulun yeniden yetkilendirmeye ilişkin olumlu veya olumsuz kararının kamuya açıklandığı tarih, Kuruma başvuruda bulunmayanlar için ise 1/7/2012 tarihidir.

(3) 1/7/2012 tarihinden önce sözleşmeleri düzenlenmiş olmak kaydıyla, birinci fıkra uyarınca Kuruma başvuruda bulunmayan yetkili derecelendirme kuruluşu, bu sözleşmelere bağlanmış ve mesleki sorumluluk sigortasına tabi derecelendirme taleplerini yerine getirmeye devam eder. Bu kapsamda devam eden derecelendirmeler açısından birinci fıkra uyarınca Kuruma başvuruda bulunmayan ve bu suretle yetkisi sona eren derecelendirme kuruluşu yetkili olarak ve bu derecelendirmeler sonucunda verilen notlar da ikinci fıkra uygulamasında intibak süresi içinde verilmiş derecelendirme notu olarak kabul edilir.

(4) 1/7/2012 tarihine kadar birinci fıkra uyarınca Kuruma başvuruda bulunan yetkili derecelendirme kuruluşu, Kurulun yeniden yetkilendirmeye ilişkin olumsuz kararının kamuya açıklandığı tarihten önce sözleşmelere bağlanmış ve mesleki sorumluluk sigortasına tabi derecelendirme taleplerini yerine getirmeye devam eder. Bu kapsamda devam eden derecelendirmeler açısından, derecelendirme kuruluşu yetkili olarak ve bu derecelendirmeler sonucunda verilen notlar da ikinci fıkra uygulamasında intibak süresi içinde verilmiş derecelendirme notu olarak kabul edilir.

Yürürlük

MADDE 35 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 36 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

(1) 20/1/2016 tarihli ve 29599 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yönetmelik değişikliği 31/3/2016 tarihinde yürürlüğe girer.

Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete’nin	
Tarihi	Sayısı
17/4/2012	28267
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin	
Tarihi	Sayısı
1	2/4/2015
2	20/1/2016
3	6/7/2018
4	3/12/2019

ORTAKLARIN/ KALİTE GÜVENCESİ SİSTEMİNDEN SORUMLU YÖNETİM
KURULU ÜYELERİNİN/ DERECELENDİRME KOMİTESİ
ÜYELERİNİN/DERECELENDİRME UZMANLARININ ÖZGEÇMİŞLERİ

ADI-SOYADI	:			
İKAMETGAH ADRESİ	:			
ÖĞRENİM DURUMU (Ayrıntılı)	:			
HALEN ÇALIŞTIĞI İŞYERİNİN UNVANI VE ADRESİ	:			
MESLEĞİ VE GÖREV UNVANI	:			
TC KİMLİK/PASAPORT NUMARASI	:			
VERGİ KİMLİK NUMARASI ¹	:			
ORTAKLIK PAYI	:			
DAHA ÖNCE ÇALIŞTIĞI İŞYERLERİ				
	Kuruluşun Unvanı	Giriş-Ayrılış Tarihi	Görev Unvanı	
1-				
2-				
SON BEŞ YILDA DERECELENDİRİLEN İŞLETMELERE İLİŞKİN BİLGİLER				
İşletmenin Unvanı		Denetim Süresi	Görev Unvanı	
DERECELENDİRMEYLE İLGİLİ ALINAN EĞİTİMLER ve SERTİFİKALAR				
Yılı	Eğitimin Süresi	Eğitimin Adı	Sertifika	
ÇALIŞAN, YÖNETİCİ, ORTAK VEYA KURUCU KONUMUNDA BULUNDUĞU KURULUŞLAR				
Başlangıç Yıl/Ay	Şirket Adı/Yeri	Faaliyet Konusu	Pozisyon İlişki Türü	% Ortaklık
DAVALARA İLİŞKİN BİLGİLER				
Yılı	Davacı	Dava Konusu	İlgili Mahkeme	

...../...../.....
ADI-SOYADI
İMZA

¹ Buradaki vergi kimlik numarası yabancı uyruklu gerçek kişiler için doldurulacaktır.

TAAHHÜTNAME

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMUNA

.....A.Ş.'nin (Gün)/(Ay)/(Yıl) tarihli ve sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Derecelendirme Kuruluşlarının Yetkilendirilmesine ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik kapsamında yürüttüğü derecelendirme faaliyeti sırasında, ortakları, yönetim kurulu başkan ve üyeleri, yöneticileri, (**Mülga ibare:RG-2/4/2015-29314**) (...) veya derecelendirme komitesi üyelerinin aynı Yönetmeliğin 9 uncu maddesinde belirtilen bağımsızlığı ortadan kaldıran hallerin ortaya çıkması durumunda, A.Ş.'nin ilgili müşteriye verilen derecelendirme hizmetinden çekileceğini beyan ve taahhüt ederim.

...../...../.....

İMZA

TEMSİL ve İLZAMA YETKİLİ
KİŞİ/KİŞİLERİN ADI-SOYADI
UNVANI

EK-3

BEYANNAME

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMUNA

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre müflis veya konkordato ilân etmiş olmadığımı beyan ederim.

...../...../.....
İMZA
ADI-SOYADI
UNVAN

TASARRUF MEVDUATI SİGORTA FONU KURULU BAŞKANLIĞINA

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna verilmek üzere, 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 71 inci maddesi uygulanan bankalarda veya bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilmiş bankalarda, ortakların temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna intikal eden veya bankacılık yapma ve mevduat ve katılım fonu kabul etme izin ve yetkileri kaldırılan kredi kuruluşlarında, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna intikalinden veya bankacılık yapma ve mevduat ve katılım fonu kabul etme izin ve yetkileri kaldırılmadan önce nitelikli paya sahip bulunmadığıma veya kontrolü elimde bulundurmadığıma ilişkin bir belgenin tarafıma verilmesini arz ederim.

.../.../...
İMZA
ADI-SOYADI
UNVAN

T.C. KİMLİK/PASAPORT :
NO :
SOYADI :
ADI :
BABA ADI :
ANA ADI :
DOĞUM YERİ/TARİHİ :
NÜFUSA KAYITLI
OLDUĞU
İL :
İLÇE :
MAHALLE/KÖY :
CİLT NO :
AİLE SIRA NO :
SIRA NO :
ADRESİ :

TAAHHÜTNAME

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMUNA

Başka bir derecelendirme kuruluşunda ya da bağımsız denetim veya değerlendirme hizmeti veren bir kuruluşta ortaklığımın bulunmadığını ve bulunmayacağını, yönetim kurulu başkanı veya üyesi, yönetici ya da bağımsız denetçi, derecelendirme uzmanı veya değerlendirme uzmanı olarak görev yapmadığımı ve yapmayacağımı, yurt içinde veya yurt dışında derecelendirme, bağımsız denetim veya değerlendirme yapma yetkisi iptal edilmiş olan bir kuruluşta yetki iptaline neden olan faaliyetlerde sorumluluğumun tespit edilmediğini beyan ve taahhüt ederim.

...../...../.....

İMZA
ADI-SOYADI

EK-6

TAAHHÜTNAME

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMUNA

Derecelendirme faaliyeti ile bu Yönetmelikte yapılmasına izin verilen diğer faaliyetler dışında ticari faaliyette bulunmadığımı beyan ve taahhüt ederim.

...../...../.....
İMZA
ADI-SOYADI
UNVAN

TAAHHÜTNAME**BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMUNA**

Çalışanı olduğum A.Ş.'nin (Gün)/(Ay)/(Yıl) tarihli ve sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Derecelendirme Kuruluşlarının Yetkilendirilmesine ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik kapsamındaki faaliyetleri sırasında aynı Yönetmeliğin 9 uncu maddesinde belirtilen şahsıma ilişkin bağımsızlığı ortadan kaldıran hallerin oluşması durumunda A.Ş. tarafından ilgili müşteriye verilen derecelendirme hizmeti sürecinden çekileceğimi beyan ve taahhüt ederim.

...../...../.....
İMZA
ADI-SOYADI
UNVAN